

ğın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

KASIM - ARALIK 2004

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Altan İLTER

Yazı Kurulu
Altan İLTER
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Ahmet DEVİREN
S. Selami TAŞBAŞI
Ruhi TAŞKIN

Teknik Yönetmen
Ömer ÖZTÜRK

Yazışma Adresi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y. Ayrancı / ANKARA
Tel: (0 312) 426 75 90 Faks: (0 312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi
Hesap No: 441169

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Ahlâk Yasası'na uyar.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin
12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 14 Sayı: 156-157
KASIM - ARALIK 2004
Dizgi-Mizanpaj: **Marina Tanıtım - 232 00 01 (pbx)**
Baskı : **HAS-SOY Matbaacılık**
Tel : 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri:
Emrullah GÜLER : Malatya-Ağın
Cüneyt ÖZKUL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön kapak: M. Kemal ATATÜRK

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Takvimlerin Bu Yaprağı Siyah Kalacaktır Arif Nihat ASYA
4	Zeynebime (Şiir) Jülide GÜLİZAR
5-6	Ata'nın Gözyaşları Prof. Dr. M. Sadık DEMİRSOY
7	Elazığ Garı'nda Ata'yı Beklerken (Şiir) Günernan AYDOĞMUŞ
8-9	Demiryolcuya (Şiir) Fevzi ŞENER
10	Tarihten Günümüze Ağın Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÜNAL
11	Yemen Türküsü (Şiir) Mustafa YORULMAZ
12-15	Yemen Mustafa YORULMAZ
16-18	Dağ Çiçeklerinin Güneşi, Sıdika Avar M. Cavit ALPASLAN
19	Oldu Zar Gibi (Şiir) Şerif AYDEMİR
20	Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ahmet DEMİRKOL
21	Derneğe Emeği Geçenler S. Selami TAŞBAŞI
22	Elazığ-Harput'ta Turgay FİŞEKÇİ
23	"S" Bey'in Torunları Nâzım BAYATA
24	Öğretmenler Günü Nazım ERCAN
25	Anlamam (Şiir) M. Nuri GENCOSMANOĞLU
26-27	Keban Baraj Gölü ve Çevre Sorunları Fikriye BALTACI
28	Gençlik ve Sigara Doç. Dr. Şule AKÇAY
29	Fıkralar İsmail N. BEYDEMİR
30	Haberler
31	Doğum, Evlenme, Ölümler

TAKVİMLERİN BU YAPRAĞI SİYAH KALACAKTIR

Arif Nihat ASYA

"Yaşasın!" diye çok bağırdık. Ve henüz yaşayacak çağdaydı.Yaşamadı. Sıhhati için ettiğimiz dualar geri geldi.

Şair "Ömrüne katmak için Tanrı ömrümden alsın" diyordu. Şair sesini Tanrı'ya duyuramadı.

O'nun bu yurdu kurtarmakta gösterdiği harikayı fen O'nu kurtarmakta gösteremedi ve büyüklük O'nda kaldı.

Karların, kışların, çöllerin, mermi rüzgârlarının yıkamadığı bir gövdeydi. Ve daha altmışında bile değildi.

Eli, meçhul asker abidesindeki ele benzerdi.

Parmağının gösterdiği yere bir millet koşardı.

Gözlerini bir kere dolaştırmakla bir ufuk çizirdi. O, yurdunun ufuklarını da böyle çizdi.

Sesi kumanda etmek için yaratılmış seslerdendi, içerde ve dışarda dediği olurdu.

Anası anaların, babası babaların en bahtıyarı oldu. Ulusunu ise ulusların en bedbahtı iken en bahtıyarı yaptı.

Fakat bu yurda baş oluşu ile 30 Ağustos bayramını yaptığımız, 23 Nisan'ı, 29 Ekim'i yaptığımız adam bize bir matem günü de armağan bırakarak gitti.

Takvimlerin bu yaprağı siyah kalacaktır.

Artık bir daha görür müyüz, diye yolunu beklemeyin. Türk bayrağına sarılmış tabutu-

nun arkasından bakan gözlere bayrağın kıvrılgılığı doluyor.

Daha dün "Atamız var, öksüz değiliz" diye levhalar hazırlamıştık, yalanmış. Atamız yok: öksüzüz!

Bu yurda, bu ulusa gösterdiği ihtimamın, dikkatin onda birini, yirmide birini, ellide birini kendi şahsı için, kendi sıhhati için; kendi şahsına ve sıhhatine gösterseydi daha çok yaşardı. Şahsını en sonraya bıraktı ve kendisine sıra gelmedi.

Milleti ona on yedi milyonluk bir cenaze alayı yaptı. Ve O'nu yolcu etmeye üç günlük, beş günlük, on günlük yoldan dostlar koşup geldiler.

Bana sorarsanız taşına destanının ilk mısraları kazılmalı, altına da (Gerisi milletin hafızasında) diye yazılmalı; başka söz istemez.

Türk bayrağı, O'nun aziz ölüsünü gölgeleyecek ve şu yurdun yükseklerinde yapılacak türbesini bekleyecektir. Başka süs istemez. Vasiyetnamesi anayasa, mirası istiklâl olan bir vatan babasıydı.

Ey O'nun çocukları; gidiniz, mezarının başında yurdunun İstiklâl Marşını söyleyiniz. Başka ses istemez.

(Görüşler, 13-14,1. sayı, Önkânun 1938)

ZEYNEBİME ŞİİRLER

Jülide GÜLİZAR

Bugün On Kasım Zeynep
Kapkara bulutlar dolaşır başımızda
Kapkara rengince uğursuz...
Bak... Bir emir gelmiş de ellerimize
Bayrakları yarıda unutmuşuz...

On Kasım'ı bilir misin çocuğum?
Yıllar yılı bir kara gün oldu bize,
Bakma bugünkü halimize
Biz ağlamasını bilmezdik evvel
İçimizden kan gitse...

Bir milletiz şimdi
Yedisinden yetmişine yas tutan
Derdimiz öyle büyük, devamız öyle az ki...
Nasıl dindirilir gözyaşlarımız
Öz ağlamasa göz ağlamaz ki...

Sen Mustafa Kemal'i tanıyamadın
Göremedin masmavi gözlerini
O da sencileyin bir çocuğu vaktiyle
Altın gibi saçları vardı Zeynep
Kalbi dersin öylesine...

Bir tarlada öğrenmişti vatan bekçiliğini
Kargaları kovalaya kovalaya Mustafa
Yel eser, gün vurur, akşamlara dek
Kavrulur yanardı elleri
Ekinler ortasında...

...Bugün On Kasım Zeynep
Kapkara bulutlar dolaşır başımızda
Kapkara rengince uğursuz...
Bak... bir emir gelmiş de ellerimize
Bayrakları yarıda unutmuşuz...

ATA'NIN GÖZYAŞLARI

Prof. Dr. M. Sadık DEMİRSOY

1924 yılı Ekim ayının serin günlerinden biri. Ankara'da Türkiye'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Türkiye'nin geleceğine yön verecek hararetleli tartışmaların olduğu bir gün.

Anadolu insanını yok edip, vatanını elinden almak isteyen emperyalistler ve onların yerli uşakları, Türk milletinden sıkı bir tekme yiyip gitmişler; Saltanat ve Hilafet kaldırılıp, Genç Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur ama, uygarlık yolunda kavga daha yeni başlamıştır. Yapılacak daha çok şey vardır. Anadolu bakımsızdır. Yıllarca sömürgeci ülkeler bir sülük gibi onun kanını, iliğini emmişlerdir. En güzel şehirleri yıllarca süren savaşlarda yakılıp, yıkılmıştır. En seçkin evlatları Çanakkale, Kafkasya, Galiçya, Yemen, Hicaz, Sakarya ve daha nice cephelerde şehit olmuştur. Kalanlar da yoksulluk içinde sıtma, verem, trahom gibi nice belalarla uğraşmaktadır. Her doğan iki çocuktan en az biri daha bir yaşına gelmeden ölmektedir. Cehalet diz boyudur. Elde avuçta yoktur. Olan çok az para ile Osmanlı borçları ödenmektedir.

İşte o günlerde muhalifleri diktatörlüğe doğru gittiğini söyleyerek Mustafa Kemal'e karşı bir cephe kurmuşlardır. Bu cephede kimler yoktur: saltanat ve hilafet özcüleri, Kurtuluş Savaşı'nda işgalci güçlere alkış tutan sözde aydınlar, iktidarı ele geçirmek için ağzından salyalar akanlar, eski mandacılar. Musul'u anavatandan koparmak için uğraşan yabancı ajanlar ve onların yerli işbirlikçileri, onu anlayamayan ve birlikte yıllarca omuz omuza savaştığı silah arkadaşları. Kurtuluş Savaşı'nın en kritik günlerinde bile bu kadar hüznü ve yalnız hissetmemiştir kendisini. Belki de onun en zorlandığı şey, olağanüstü sezgilerine dayanan isabetli kararlarını çevresindekilerin anlayamamaları ve ona karşı koymalarıdır. Onun yapmak istedikleri keşke zamanında anlaşılabilse kim bilir neler başarılabacaktır.

Yoğun tartışmalardan yorulan ve kafası zonklayan Mustafa Kemal, hızlı adımlarla meclis binasından çıkıp, kırmızı ford arabasına doğru yürür. Bu araba, İzmir'in kurtuluşu sırasında halk tarafından kendisine hediye edilmiştir. Kapıyı açıp, kendisini selamlayan Başyaver Salih Bozok'u selamlayarak arka koltuğa oturur. Sıkıntılı bir ifade ile:

"Gidelim, Çankaya'ya gidelim" der.

Bozkırın soğuk rüzgârını terli bedeninde hisseder

ve ürperir. Araba Ulus'tan Çankaya'ya doğru uzanan toprak yolda tozları savurarak, sarsıla sarsıla ilerlemektedir. Mustafa Kemal hiç konuşmamakta, uzayıp giden çorak bozkıra bakmakta, yüzündeki hüznün daha da artmaktadır. Şimdi 27 Aralık 1919 tarihinde seymenlerin kendisini karşıladıkları yerden geçmektedirler. Dalgınlaşır ve beş yıla yakın bir süre Ankara'da geçen günleri bir sinema şeridi gibi gözlerinin önünden geçmeye başlar.

1920'lerin Ankara'sı kalenin eteklerine sığınmış birkaç yüz kerpiç evden ibaret, ıssız, kimsesiz bir Anadolu kasabasıdır. Elektrik yoktur. Ancak birkaç resmi dairede manyetolu telefon vardır. Su şebekesi yoktur ve su kuyulardan çekilerek, mahalle çeşmelerinden taşınarak temin edilebilmektedir. Otel, lokanta yoktur. Ankara'ya gelenlerin çoğu Taşhan'ın izbe odalarında kalmaktadır. Dar sokaklarda ulaşım atla veya eşekle yapılabilmekte, nadiren hali vakti yerinde olanlar şehirde bulunan birkaç faytona binebilmektedirler. Geçmişte kervan yollarının üzerinde büyük bir ticaret merkezi olan Ankara, ticaret yollarının okyanuslara kayması ve 1600'lerin başında Celali isyanlarında iki kez yakılmasından sonra bir daha belini doğrultamamıştır. Geçen yüzyılın sonlarında demiryolunun Ankara'ya ulaşması da şehrin kaderini pek değiştirmemiştir.

Mustafa Kemal ilk Ankara'ya geldiğinde Keçiören'de iki katlı, sade bir bina olan Ziraat Mektebi'nde karargâh kurmuştur. Çıplak bir sırta inşa edilmiş bu bina şehir dışındadır ve tekin değildir. Bolu ve Düzce isyanları bastırılmamış, Ankara'nın her an isyancılarca basılma ihtimali vardır. Binada kendisi ve refakat edenler üniformalı ve silahlı uyumaktadırlar. Onunla Ankara'ya gelenlerin çoğu İstanbul'a, Meclisi Mebusan'ın açılışına gitmişlerdir. Onlara İstanbul'da kurulacak bir meclisin vatani kurtaramayacağını bir türlü anlatamamıştır.

Karargâh kurulmuştur, ama elde ne asker ne de silah vardır. İstanbul Hükümeti Mustafa Kemal için idam kararı almıştır. Onu ölü veya diri getirene ödül verilecektir. Anadolu'da örgütlenmeye başlayan Kuveyi Milliye hareketini yok etmek için hilafet ordusu kurulmuştur. Anzavurlar, Gavur İmamlar, daha nice caniler çıkardıkları isyanlarla ortalığı kasıp kavurmaktadır. Yunan ordusu yerli Rumlarla işbirliği içinde batıdan, İngiliz ve Fransızlar güneyden kutsal vatan top-

raklarını işgal etmektedirler. Karadeniz, Pontus Rumlarının gaddarlığı altında inim inim inlemektedir. Bir tane dahi ümit verici haber veya telgraf Ankara'ya ulaşmamaktadır. Hatta Ankara'da istasyon binasında yerleşen Fransız askerleri şehrin içinde pervasızca dolaşmaktadır. Bütün Anadolu sanki ateş çemberi içindedir. Bütün bunlar yetmezmiş gibi 16 Mart 1920'de, İstanbul dünyanın en büyük donanması tarafından işgal edilir. İstanbul'a giden mebusların büyük bir kısmı Malta'ya sürülür.

Arabanın sarsılması ile kendine gelen Mustafa Kemal tekrar dalgınlaşır. Büyük Millet Meclisi'nin açılışından sonraki günleri hatırlamaya başlar. Artık O, istasyonun yanında küçük bir binaya taşınmıştır. Bu binayı düşününce ilk aklına gelen şey küçük bir kasadır. Anadolu'da şekillenmeye başlayan yeni Türk Devleti'nin bütün parası bu kasadadır. Meclisin açılmasından sonra para gerektiğinde açılan kasada sadece 48 kuruş, evet sadece 48 kuruş olduğu görülmüştür. Parasızlıktan ne yapacağız diye kıvranılrken, İstanbul Hükümeti'ne karşı kendilerini destekleyen aydın bir din adamı olan Ankara Müftüsü Rıfat Efendi'nin halktan toplayıp getirdiği 1000 lira ile rahatlamışlardır.

İstasyondaki binadan sonra Mustafa Kemal Çankaya'da Bulguroğulları'nın kendisine tahsis ettiği bir bağ evine taşınır. Bu ev tepede, ağaçların arasında, Ankara'nın tozlu ve bunaltıcı havasından uzakta sade bir evdir.

Arabası ile Çankaya'ya inip-çıkarken, Mustafa Kemal kendisine bir dost, bir arkadaş bulmuştur. Evet, bu dost, bu arkadaş yer yer soyulmuş ve ince gövdesi köy yollarında yalınayak koşuşturan Anadolu çocuklarına benzeyen bir iğde ağacıdır. Dimdik duran gövdesi ve yukarılara doğru uzanan ince dalları ile küçük ağaç sanki bozkırın tozuna, sert rüzgârlarına, soğuğuna, bunaltıcı sıcaklığına ve kuraklığına meydan okur gibidir. Bu ağacın hizasına her geldiklerinde Mustafa Kemal yanında birisi varsa onun omuzuna hafifçe dokunur. Mavi gözleri ışıldarken gülümser ve şöyle der :

“Bakın, bu ağaç benim, benim ağacım.”

Kurtuluş Savaşı'nın en çetin günlerinden birinde iğde ağacının yanına geldiklerinde Mustafa Kemal arabadan iner ve ağacın yanına gider. Çömelerek ağacın dibindeki taşları temizler. Sonra kalkıp, tepenin ucuna doğru gider ve Ankara'ya uzun uzun bakar. Dudaklarından şu sözler dökülür :

“Bak çocuk, bu ağaç bu çorak ve kurak toprağa tek başına nasıl köklerini geçirmiş, suyu bulmuş, yaşayabiliyorsa, aynı şeyi bizim de yapmamız lazım. Çünkü gidecek başka vatanımız yok.”

Araba homurtularla, zorlana zorlana Çankaya sırtlarını tırmanmaya başlamıştır. Önde oturan Başyaver Salih Bozok, Sevgili Paşa'sına bakar. Mustafa Kemal'in yüzündeki hüznü ifade daha da belirginleşmiştir. Teselli etmek amacı ile arkasına döner ve seslenir:

“ Çok yorgunsunuz herhalde Paşam. Bakın sizin ağacınıza yaklaşıyoruz.”

Mustafa Kemal'in yüzündeki hüznü ifade kaybolur.

“ Evet, öyle” diye cevap verirken, yüzündeki hüznü ifadenin yerini hafif tebessüm kaplar.

Araba iğde ağacının olduğu yere geldiğinde gözlerine inanamazlar. Ağaç yoktur. O büyük insanın gözleri çakmak çakmak olur ve büyük bir hiddetle:

“Durdurun şu arabayı” diye haykırır ve arabadan dışarı fırlar. Hızlı adımlarla ağacın olduğu yere gider. Kesilen ağaçtan güdük bir gövde kalıntısı kalmıştır. Başyaver Salih Bozok ve şoför de çömelmiş, başı öne eğilmiş olan Mustafa Kemal'in yanına koşarlar. Yüzüne baktıklarında şaşırırlar. O büyük insanın, meydan savaşlarının muzaffer komutanının mavi gözlerinden inen iki damla gözyaşı yanağını ıslatmıştır. Bunca yıldır yanında oldukları, Çanakkale'de, Suriye'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da ve daha nice cephede on binlerce askere komuta eden, binlerce ölü, yaralı gören, yaşamının nerede ise on yedi yılını kan ve barut kokusu içinde geçiren o büyük insanın ne garip ki ağladığını daha önce hiç görmemişlerdir.

O büyük insan, Mustafa Kemal Atatürk niçin ağlamıştır? Acaba Ankara'nın bozkırında kimsesiz büyüyen iğde ağacını, aynı bozkırda kök salıp, çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkmaya çalışan Genç Türkiye Cumhuriyeti'ne mi benzetmiştir? Ya da ağaçsız, ormansız kalacak bu vatanın toprak erozyonu ile üzerinde canlıların yaşayamayacağı bir taş yığını haline mi geleceğini, bunca çabaların boşuna mı gideceğini düşünmüştür? Kim bilir?

Yıllar geçmiş, O büyük insan Ankara'nın bozkırında, Anadolu'nun daha nice yerlerinde milyonlarca ağaç dikerek, diktirerek bize yol göstermiştir. Hep düşündürüm. Acaba O'nun ne kadar izindeyiz? “Atam İzindeyiz” diyenler yaşamları boyunca kaç ağaç dikmişlerdir? Ya da kaç ağaç kesmiş veya kestirmişlerdir? Acaba O'nun başlattığı ağaçlandırma gayretleri dalga dalga bütün Anadolu'ya yayılsa idi, bunca sorunun ortasında kendimizi bulur muyduk? Acaba kara bir kâbus gibi üzerimize gelen, bizi vatansız, aşız, işsiz bırakmaya başlayan toprak erozyonunun yenilmesinde yine ondan mı ilham alacağız? Kim bilir?

ELAZIĞ GARI'NDA ATA'YI BEKLERKEN

Günerkan AYDOĞMUŞ

Yıl 1937, Kasımın 17'si
Tatlı bir rüyada bugün Elazığ
Ellerde ayyıldızlı bayraklar,
Yollarda koşuyordu insanlar
Durmuştu zaman Elazığ Garı'nda
Türkülerle gelip türkülerle giden trenler,
Bir türlü düdüğü çalmıyordu uzaklardan.

Yıl 1937, Kasımın 17'si
Çanakkale'de kükreyen aslan,
Dumlupınar'da BAŞKOMUTAN,
Ve Türk'ü cihana tanıtan o büyük insan,
Elazığ Garı'na girecekti birazdan.

Yıl 1937, Kasımın 17'si
O gün kartal yuvası Harput'tan,
Fatihler iniyordu Mezire'ye.
Güz mevsimi esen tatlı bir rüzgâr,
Soğuk karlı dağlara inat,
Yemen türkülleri getiriyordu.

Elazığ Garı'nda tatlı bir telâş
Caddelerde bir heyecan
Ve beklenen düdüğü çaldı uzaklardan
Gözler çakmak çakmak
Gözler ısıltı ısıldı
Elazığ Garı'nda durdu bir tren
Gelen yorgun bir savaşçı,
Gelen Anadolu'ydu.
Ve Elazığ'da o gün her GAKKOŞ,
Mustafa Kemal oldu?...

DEMİRYOLCUYA

Fevzi ŞENER

*Önce hürmet duyduğum, şimdileri rah-
met okuduğum Sn. Osman Deviren 'e,*

Yıl 1959, aylardan Eylül
Hem yeni evliyim hem yeni memur
O öğretti bize:
Memuriyeti, mesuliyeti
Aman Allahım o ne ihtişam
O ne suhuletti

Şeftrendi Malatya Gar'da Osman Amca
Bazen ekspres, bazen yük katarlarında
Adana, Fevzipaşa, Çetinkaya, Sivas
Diyarbakır, Kurtalan hatlarında
Gece gündüz demeden
Kar-kış demeden hizmet verirdi
"Te-Cim-Dal-Dal" da

O bir başka şeftrendi
"Ya Allah, ya Bismillah" deyip
Trene bindiği zaman
Sanki katar değişirdi
Uzayıp giden raylar daralırdı
Kısalırdı, hep perspektif çizirdi
Akıp giden yollar
Selam dururdu tüm köylüler

Ulugüney, Akgedik, Demiriz
Hasan Çelebi, Hekimhan, Sarsap
Yazıhan, Dilek
O'nun geçtiğini bilirlerdi
Tüm istasyonlar

Bir başka sinyal vururdu
O'nun treni
56 binlik buharlı makinalar
Su alırdı ara istasyonlarda
Makinist Arif Dayı
Kömür attırırdı ateşçilere
Ekspres pas geçerdi bazı istasyonları
Sanki bir burukluk hissederlerdi
Pas geçilen istasyonlar ve de köylüler

Su veren istasyonlarda dururdu tren
Tanırlardı O'nun trenini
Severlerdi, el sallarlardı köylüler
Ona ayran ikram etmeyi çok severdi insanlar

Ata'nın gözlerine benzerdi
"Çakmak, çakmak" gözleri
Veciz bir deyişti sözleri
İşinin dışında görevi
Bizi kollayıp bizi gözetmekti

O yıl işimin tarifini yapıyordum dadaşa
"Yazıyorsun işin nasıl dadaşım
Demiryolculuk bu
Ne sorarsın işimi
Gece OMNİBÜSLERİ teslim almaz
Osman Amca
Bütün yükler benim sırtımda nedemki"

Malatya Gar'a gittim dün, yolcu karşılamaya
Sizi bulamadım oralarda
Yılların öncesine götürdün beni
Gözlerim hep sizi aradı, heyhat, nafiye...

Yerin Cennet bahçesi olsun
Kabrine nurlar dolsun
Rahat uyu yattığın yerde
OSMAN AMCA...

**OMNİBÜS: Her istasyonda duran yük trenindeki parça vagonu*

TARİHTEN GÜNÜMÜZE AĞIN

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÜNAL

(Geçen sayıdan devam)

Beyelması Köyü'nün Kısa Tarihi:

Köy, Ağın'ın 3,5 km kuzeyinde, doğusunda Şenpınar, kuzeyinde Öğrendik ve Karadağ, batısında ise Başpınar ile sınırlı alanda yer almaktadır. Köy, iki tepenin arasında Ağın'a doğru uzanan bir vadinin içerisine kurulmuştur. Köyün eski adı "Hozakpur" olup, bu isim Ermenice kökenlidir. Fakat bu isim sadece köyün kurulduğu mevkiye verilen isim olup, köy sınırlarında daha önceden Ermenilerin yaşadığına dair herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Köy tarihine, Türk yerleşiminden öncesi ve sonrası olmak üzere iki açıdan bakmak gerekir.

Türklerden öncesine bakıldığında, köyün şu anda kurulduğu yerde herhangi bir yerleşime rastlanmamaktadır. Fakat köyün kuzeybatısındaki Sulaklar mevkiindeki "Kalecik" adlı yerde uzmanlarca yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Roma ve Bizans dönemine ait bir kale kalıntısına ve kale çevresindeki yerleşim yerlerine rastlanmaktadır. Prof. Dr. Ümit Serdaroğlu, burasını bir Nekropol olarak nitelendirmiş ve yoğun çanak-çömlek kalıntılarından dolayı bu bölgenin bir yerleşim yerini simgelediğini de belirtmiştir¹. Genel olarak Türklerin Anadolu'ya gelmesinden sonra Roma ve Bizans döneminin yavaş yavaş sona ermesinden dolayı, bu bölgedeki yasantının sona erdiğini söylemek son derece doğaldır.

Türk boylarının veya Türk ailelerinin Anadolu'nun herhangi bir bölgesine yerleştirilmeleri resmi müsaadelerle olmuştur. Köye Türklerin yerleşimi ile ilgili bir belgeye ulaşılamamıştır. Fakat köyün ilk kurulumunda köye gelen Türkmenlerin nereden geldikleri tam olarak bilinmemekle beraber, Mehmet Orhan; Van dolaylarında yaşayan Türk ailelerin gelip buraya yerleştiklerinin sanıldığını söylemektedir². Bununla birlikte bilimsel olmayan ve nesilden nesile, kulaktan kulağa aktarılan bilgilere göre önce üç Türkmen ailesinin gelip köyü kurduğu ve sonra bir ailenin daha geldiği söylenmektedir. Son ailenin Batum'dan Arabgir'e nakledildiği ve o dönemde de bölgenin Arabgir'e bağlı olmasından dolayı bu köye yerleştirilen bir Türkmen ailesi olduğu söylene-gelmektedir. Bu son ailenin dört kardeşten oluşan bir aile olduğu, bu ailenin soyundan gelen Fikret Özpек ağabeyimden aldığım bir bilgidir. Onun da dedesi Tevfik Hoca'dan edindiği bilgilere göre bu kardeşlerin isimleri şunlardır.

Ömer Bek (Hasanemigil), Osman Bek (Numan-gil veya halk arasında söyleniş şekliyle Lömengil),

Hasan Bek (Hasanbekgil), Gani Bek (Evlenmemiş veya zürriyeti olmamıştır).

Bu ailelerin köye yerleşme tarihlerinin 1600'lü yıllar olduğu düşünülmektedir. Buna en büyük kanıt, bazı kaynaklardaki incelemelerde 1500'lü yıllarda bu köyün ismine rastlanılmaması ve köy camisi üzerindeki eski yazıtta yapım tarihinin 1699 olduğunun görülmesidir. Bu dönemden sonrasına ait köy tarihiyle ilgili bir yazılı belge bulunmamakla beraber, ilk bilgilere Osmanlı'daki ilk nüfus sayımı (1831) ile ulaşılmaktadır. Daha sonraki salnamelerden edinilen bilgilere göre köyün değişik yıllardaki nüfus bilgileri şu şekildedir:

-1831 yılında 67 hane olan köy 222 nüfusa (sadece erkek nüfus) sahip³,

-1892 yılında 89 hane olan köy 539 nüfusa sahip⁴,

-1894-95 yılında 88 hane olan köy 537 nüfusa sahip⁵,

Dört ailenin ve bunların çocuklarının çoğalımının bir sonucu olarak, bu bilgilerden de köyün 1600'lü yıllarda kurulmuş olabileceği ihtimali kuvvetlidir. Ayrıca yörede Ağın'dan sonra okula ilk kavuşan köylerden biridir. Mehmet Orhan, köy okulunun ilk açılış tarihinin 1902 (1 öğretmen ve 26 öğrencisi) olduğunu söylemesine karşın⁶, 1312 (1894-95) tarihli Mamuratü-l Aziz Salnamesi'nde Beyelması Köyü'ndeki okulda (Hozahpur Karyesi Mekteb-i İbtidaiyesi) 9 erkek 4 kız öğrencinin öğrenim gördüğü belirtilmektedir⁷. Bunun yanı sıra nüfusun çokluğunun bir sonucu olarak I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'na en çok asker gönderen köy olduğu bilinmektedir.

- Nüfus Durumu:

Yıl	1930	1940	1950	1955	1960	1965
Nüfus	506	500	584	467	398	354
Yıl	1970	1975	1980	1985	1990	1997
Nüfus	241	209	236	180	150	89

¹ Mehmet Orhan; *Dünden Bugüne Ağın*, Ankara 1996, s.15.

² Mehmet Orhan; *Dünden Bugüne Ağın*, Ankara 1996, s.319.

³ Ahmet Aksın-Erdal Karakaş; *Nüfus İcmal Defterine Göre XIX. Yüzyılda Arabgir*, OTAM, S. 13, Ankara 2003, s. 118-123.

⁴ Ahmet Aksın; *XIX. Yüzyılda Ağın*, İstanbul 2003, s.100-104.

⁵ Erdal Karakaş; *Merkezi Fonksiyonları Açısından Ağın-Arabgir ve Kermaliye İlçeleri*, Fırat Üniv. Sosyal Bil. Ens. Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ 1996, s.38.

⁶ Mehmet Orhan; *Dünden Bugüne Ağın*, Ankara 1996, s.59.

⁷ 1312 Tarihli Mamuratü-l Aziz Salnamesi, s.16.

YEMEN TÜRKÜSÜ

Mustafa YORULMAZ

Yemen çöllerini ova mı sandın
Matramla tüfeği dolu mu sandın
Yemen'le Harput'u yakın mı sandın
Takatsiz kalmışam, varamirem
Hasret bağrımda kor, dayanamirem
Yavrum öldüğüne oy inanamirem

Vagonlar yüklenir askerle mermi
İnsan sevdiğini böyle terk eder mi
Anayı babayı bırakıp gider mi
Yaşlandım gayri, fehmedemirem
Vahşen'den Ağın'a gidemirem
Yavrum öldüğüne oy inanamirem

Şubenin önüne asker dizildi
Davullar çalındı yazı yazıldı
Künyesi okunana mezar kazıldı
Ağıtlar figan oldu, duyamirem
Dizimde derman yok, duramirem
Yavrum öldüğüne oy inanamirem

Kimimiz yetim, kimimiz dul kaldık
Dumanı tütmez ev, virane kaldık
Gideni Yemen'den gelecek sandık
Ah ile vah ile yıllarca yandık
Dünya zindan oldu gayri, dayanamirem
Yavrum öldüğüne oy inanamirem

YEMEN

Mustafa YORULMAZ

Adam tipik bir Anadolu insanıydı. Kılık ve kıyafetiyle, hal ve hareketiyle, örf ve geleneğiyle, konuşma üslûbu, gösterdiği sevgi ve saygısıyla velhasıl her şeyiyle buram buram Anadolu kokuyordu. İlerlemiş yaşı seksen beş-doksan civarlarında göstermesine rağmen, ruhen ve bedenlen çok sağlıklıydı. Hafızası o kadar güçlüydü ki, ister istemez karşıındakilerini müthiş etkiliyordu. İnsana güven veren yüzündeki çizgiler gerçek hayat hikâyelerinin belgesi gibi duruyordu. Herhalde yılların vermiş olduğu yorgunluktan olsa gerek, oldukça sakın yapılıydı. Yanı başında oturan karısı da tıpa tıp kendisini andırıyordu. Koca yetmiş yılı birlikte geçirmişlerdi. Oturdıkları iki gözli evin bir gözünü köylerine yeni atanan öğretmene vermişlerdi. 1976 yılını yaşadıkları halde, köylerinde elektrik ve su yoktu. Adamın her haliyle geçmiş ömrünü çileyle geçirdiği belli oluyordu.

Burası, Hatay iline bağlı, Yayladağı ilçesine on üç kilometre mesafede, Suriye hududunda Kışlak isimli bir köydü. Yavuz Sultan Selim, Hicaz seferine çıktığında, ordusunun bir bölümü burada kışı geçirmek için konakladığından, buraya Kışlak ismi verilmişti. Köyde üç cami, bir ilkokul ve bir de jandarma karakolu vardı. 1976 yılında da derme çatma bir binayı ortaokul yapıp bir öğretmen atayarak faaliyete geçirmişlerdi. Köyün arazisi yeterli ve verimli olmadığından tütüncülük yaparak kıt kanaat geçiniyorlardı. Çocuklar ilkokulu bitirdikten sonra, ilçeye gidip okuma imkânları olmadığından eğitim seviyeleri oldukça düşüktü. Jandarma karakoluna yeni atanan komutan, köyün sosyal yapısını gördüğünde oldukça karamsarlığa kapıldı. Köydeki insanları tanıdıkça örf, adet ve gelenekleriyle hele hele insani vasıflarıyla buradakileri kendi memleketinin insanlarına benzetti. Bu insanlarla oldukça yakın ilişkiler içerisinde girdi. Kendisini onlardan biriyimş gibi gördü.

Komutan, bir gün iri yapılı, yaşlanmış, babacan tavırlı bir adamın evini ziyarete gitti. Adam sağ elinde tuttuğu bastonuna dayanarak ayağa kalkıp, Anadolu misafirperverliğinin nezaketi içerisinde torunu

yaşındaki askeri, selamlayarak içeriye davet etti. Ev küçük bir mutfak ve bir göz odadan ibaretti. Evin içerisi adamın ak sakallı yüzü gibi tertemizdi. Oda da bulunan somyalara karşılıklı oturarak hal hatır sormayla tanışmaya başladılar. Adamın yaşıtlı karısı bir yandan çay, kahve ikramları yapıp, yaşlı adamın yanında sessizce oturarak yapılan sohbetleri dinliyordu.

Komutan yaşlı adama adını sordu:

"Amca adın ne?"

"Adım Mehmet Çetin... Çocuklarımızı büyüttük, evlendirdik, torun sahibi olduk. Onlar şehirde oturuyorlar, biz de hanımla birlikte burada ahir ömrümüzü geçiriyoruz."

Mehmet Çetin, yaşlanmış olmasına rağmen koca bir çınar gibi sağlıklı ve iri yapılıydı. Komutan, yaşlı adamın yüzündeki çizgilerde geçmişin saklı olan belgelerini merak ederek tekrar sordu: "Amca, bu yaşa kadar ne yaptın, nerelerde bulundun?"

Mehmet Amca oturduğu somyanın üzerinde yavaşça doğrulup ayağa kalkacakmış gibi bastonuna dayandı ve derin bir nefes aldı. Ak sakallı yüzünden tebessüm eksik olmayan Mehmet Amca, bir asker gibi künyesini okuyarak, Yemen'de yedi yıl topçu çavuşu olarak askerlik yaptığını belirtti.

Karşısında sakın bir tavırla oturan komutan, aniden heyecanlandı. 1914 yılında Ruslar'a karşı Sarıkamış'ta şehit düşen dedesinin ağabeyi Mehmet ile 1915 yılında Çanakkale'de dört yerinden yaralanan dedesi Ağın Hozahpurlu İbrahim, gözlerinin önüne geldi.

Mehmet Amca daha dün Yemen'den gelmiş gibi o günleri anlatmaya başladı. "Yemen, hem iklim yönünden aşırı sıcak, hem de Anadolu'ya oldukça uzak mesafede olduğundan genelde Osmanlı askeri bu bölgeye gitmek istemezdi. Bu nedenle, Osmanlı buralara bu bölgeden oluşan Halep Ordusu ile gönüllüleri gönderirdi. Ben de Halep Ordusu'nda bulunduğum için Yemen'e topçu çavuşu olarak 1909 yılında gittim ve 1916 yılına kadar tam yedi yıl memlekete gelmemek üzere orada askerlik yaptım. Yemen'e gittiğim yıl Sultan Abdülhamit padişahı.

Ben Yemen'de iken Sultan Reşat padişah oldu. Yemen'den geldiğimde ise Sultan Mehmet Vahidettin padişah olmuştu. Yani askerlik süresinde üç padişah devrini yaşadım. Yemen'de kaldığım yedi yılın sonlarında yiyecek sıkıntısı, cephane yokluğu ile elbise eksikliği nedeniyle perişan haldeydik. Yiyecek bulamadığımızdan katırları keserek yemeye başlamıştık. İngiliz gemileri Akdeniz'e hâkim olduğundan, Anadolu'dan gelen yardımlar deniz yolu ile bizlere ulaşmıyordu. Karadan gelen yardımları ise Araplar yağmalyordu. Anadolu'yla irtibatımız hiç yok gibiydi. Askerlerin kıyafetleri eskimiş, yırtılmış ve birbirleriyle uyumsuz haldeydi. Yeterli beslenemediğimizden çoğumuz gece görememe hastalığına yakalanmıştık. Doğru dürüst yıkanamadığımızdan hepimizi bit sarmıştı. Açlık ve hastalık bizleri perişan bırakmıştı. Bir nevi kaderimize terk edilmişdik. Araplar bize karşı örgütlenmiş, İngilizlerden aldıkları destekle kışkılarımıza saldırıyorlardı. Kendimizi savunacak cephanemiz bile yok denecek kadar azdı. İçimizde bulunan Suriyeli Arap askerler de karşı saflara katılıyorlardı."

Komutanın gözleri nemlendi. Sigarasından ardi ardına birkaç nefes çekti ve biran Anadolu'yu düşündü. Topçu çavuşu Mehmet Amca, perperişan bir vaziyette Yemen çöllerinde vatan mücadelesi verirken, Sankamış dağlarında Ruslar'a karşı savaşan doksan bin Mehmetçik aşırı kış şartlarından donarak şehit oluyorlardı. Ne Mehmet Amca'nın bunlardan ne de Sankamış'takilerin Yemen'den haberi vardı.

Sohbet iyice koyulaşmış, komutan nefesini kesmiş soluk almadan Mehmet Amca'yı dinliyordu. Mehmet Amca o günleri yeniden yaşarmış gibi anlatmaya devam ediyordu. "Bizler bunca olumsuz şartlarda ne memlekettten ne de ailemizden bir haber alamıyorduk. Ailelerimiz de, memleket de bizlerden habersizdi. Zaman zaman üst komutanlar bizi denetlemeye gelirlerdi. Nasıl ki sizi denetlemeye gelen komutanlar Cumhuriyetin gelmiş geçmiş cumhurbaşkanlarını saydırıyorsa, bize de Osmanlı'nın gelmiş geçmiş padişahlarını sorarlardı.

Bir gün denetlemeye gelen yüzbaşı rütbesindeki komutan, bizlere gelmiş geçmiş Osmanlı padişahlarını sordu. Ben, Mehmet Vahidettin'e kadar olan padişahların hepsini bir solukta saydım. Komutan ya-

nıma geldi, elini sağ omzumun üzerine koyarak, 'Söyle bakalım Mehmet Çavuş, Vahidettin'den sonra kim gelecek?' dedi. Bu sorunun cevabı bizlere daha önceden komutanımız tarafından öğretildiğinden, kendimden emin bir şekilde, 'Yusuf İzzettin, komutanım' dedim. Komutan hiçbir karşılık vermeden başını önüne eğerek, düşünceli bir şekilde, ağır adımlarla Birliğin orta kısmına doğru yürüdü. Başını kaldırıp hepimizin gözlerinin içine bakarak, 'Bundan sonra Mustafa Kemal gelecek' dedi. Bizler bu ismi ilk kez duyduk. Ne olduğunu, kim olduğunu anlayamadık. Ta ki Anadolu'ya gelip Kurtuluş Savaşı'nı başlatana kadar...

Yine sıcak bir Ağustos ayının ortalarında başka bir kumandan bizleri kontrole geldi. Birliğimiz denetleme düzeninde duruyordu. Yeni gelen komutan bizlerin perişan vaziyetini görerek, uzun bir konuşmadan sonra, 'Evlatlarım, yakında İngilizler buraya gelecekler, onlarla çarpışmaya girmeyin ve teslim olun.' diyerek sözlerini tamamladı. Bizler İngilizlerin gemileriyle Akdeniz'e hâkim olduklarını, Afrika'ya çıkarak Kuzey Afrika'yı işgal ettiklerini duyuyorduk. Bugüne kadar yanımızda olan Müslüman Araplar, bizlere sırt çevirmiş İngilizlerle birlik olmuşlardı."

Komutan burada söze karıştı, "Mehmet Amca, 1916 yılında Hicaz'da, Yemen'de birlikte ibadet ettiğiniz Müslüman Arap askerleri, İngilizlerle bir olarak, seni sırtından vururlarken, 1914 yılında Doğu cephesinde çarpışan dedelerimizi içimizde yaşayan Ermeniler, Ruslarla bir olarak sırtlarından vurmaları mı?"

Mehmet Amca, komutanın bu sözlerine duygu yüklü bir sesle. "Evet, evet aynen öyle olmuş" yanıtını verdi. Sohbe bıraktığı yerden bir ah çekerek devam etti. "Eylül ayının içinde bir İngiliz Birliği bizim kışlaya geldi. Başımızdaki komutan, bizleri karşı koymamamız konusunda uyardı. Bizler de çarpışmadan silahlarımızı teslim ettik. Zaten çarpışacak ne cephanemiz ne de açlıktan tüfek tutacak dermanımız kalmıştı. Gelen İngiliz askerlerinin kılık ve kıyafetleri yeni, silah ve mühimmatları bizlerle kıyaslanmayacak kadar moderndi. Askerlerin ayaklarındaki botlar bile bizim üst komutanlarımızda yoktu. İngilizler bizim bu perişan halimizden etkilenmiş olacaklar ki

çölün ortasına ilaçlanmış bir havuz yaptılar. Bizleri bir sıra halinde dizdiler. Üzerimizdeki bit düşmüş elbiselerimizi çıkarttırıp yaktılar. Bizler çırılçıplak kaldığımızdan utanıyorduk. İngilizler bizleri zorlayarak soyuyorlardı. Sonra birer birer ilaçlı havuza sokuyorlardı. Kimimiz başımızı suya batıramadığından, bir İngiliz askeri elindeki uzun sopasıyla hafifçe başımıza dokunarak, başımızı da suya sokmamızı sağlıyordu. Havuzdan dışarıya çıkanlara yeni elbise veriyorlardı. Böylece bizler yıllarca sıkıntısını çektiğimiz bitlerden kurtulmuş olduk."

Mehmet Amca, teslim olduğu düşmanın kendilerine yaptığı bu muamele karşısında, bıkkınlık ve sefaletten kurtulmanın vermiş olduğu rahatlamadan dolayı "Allah razı olsun" diyerek samimi duygularıyla memnuniyetini ifade ediyordu.

1916 yılının Eylül ayında silahlarından arındırılmış Türk askerleri memleketlerine dönmek için serbest bırakılmışlardı. Mehmet Amca da Hatay yöresindeki arkadaşlarıyla bir grup oluşturarak memleket gelme hazırlıkları yapıyordu. Yemen'den Hatay'a gelmek o kadar kolay olmayacaktı. Bedeviler gördükleri Türk askerlerini öldürüp, karınlarını deşerek altın arıyorlardı. Bu haberi Türk askerleri öğrendiklerinden tedbirli davranıyorlardı.

Komutan, bu anda tereddüt geçirerek sordu: "Gerçekten bu gibi olaylar doğru mu?"

Mehmet Amca derin bir iç çekerek başladı anlatmaya, "Evet doğrudur. Elimizde kalan beş on Osmanlı altınının Arapların eline geçmemesi için önce bir lokma ekmek yer, arkasından da altını yutarak midemizde sakladık. Daha sonra tuvalet ihtiyacımızda dışarı çıkanları tekrar temizler, aynı yöntemle bir lokma ekmek bir altın şeklinde yutardık. Araplar bizim böyle yaptığımızı öğrenmiş olacaklar ki yakaladıkları Türk askerlerini öldürüp, karınlarını deşerek altın arıyorlardı. Bizler bu olayları duyduğumuzdan gündüzleri saklanır, geceleri de memleketi ulaşmak için yol alırdık. Yıllarca yeterli gıdayla beslenemediğimiz için Osmanlı askerinin çoğu gece körlüğü (Tavuk karası) hastalığına yakalanmıştı. Bu yüzden gece yürümeleri de oldukça zor oluyordu. Benim bu hastalığa yakalanmamış olmam büyük avantaj sağlıyordu.

Hatay yöresinden oluşan on beş arkadaşla bir-

likte memlekete doğru yola çıktık. Ben arkadaşlarımla önünde yürüyerek gece göremeyenlere rehberlik ediyordum. Gündüzleri kendimizi emniyete almak için münasip yerlerde saklanıyorduk. Öldürülme korkusu, açlık ve susuzluk ihtiyacımızı bastırıyordu. O kadar tedbirli geliyorduk ki, bizim için zamanın hiç önemi yoktu. Bir an önce gelmektense, Araplara yakalanıp öldürülmemek için çok tedbirli hareket etmek zorundaydık. Bu şekilde gündüzleri saklanıp, geceleri yürüyerek on beş arkadaşla birlikte iki ayda sağ salım Antakya'ya geldik. Yayladağı kasabasının civar köylerinden oluşan on beş asker kendi köylülerimizin konakladığı hana yorgun-argın bir şekilde girdik. Hanın giriş bölümü oldukça genişti. İçeride konaklayan birçok insan vardı. Kimileri sohbet ediyor, kimileri eşyalarını düzenliyor, kimileri de yemek yiyordu. Yaşlı hancı, içeriye topluca giren bizleri tanıyamadı. Bizler bu hana son olarak yedi yıl önce gelmiştik. Hancı bizlere, 'Birini mi arıyorsunuz?' diye seslendi. Hancıya yaklaşarak, 'Bizleri tanımadın mı amca, bizler Yemen'e giden askerleriz' dedik. Hancı titreyen sesiyle, 'Vah yavrularım vah... siz misiniz?' diyerek her birimizi kucaklayıp hanın bir köşesine oturturdu. Hanın içinde dolaşan çocuğa bağırarak, 'Oğlum, anana söyle misafirlerimiz var, acele yemek hazırlasın' diye seslendi. Hanın içerisidekiler bizlere, bizler de içeridekilere şaşkınlıkla bakınıyorduk. Askerlerden Bayram, karşı masada sohbet edenlerden birini tanıyarak yanına gidip, 'Ali Amca beni tanıdın mı?' dedi. Ali Amca, Bayram'ın yüzüne şöyle bir baktıktan sonra, 'Vay... Bayram oğlum sen misin?' diyerek sarmaş dolaş oldular. Masada oturan diğerleri Bayram'ı tanıyamadılar. Ali Amca masadakilere dönerek, 'Hani Hisarcıklı Musa vardı ya, onun oğlu' diyerek Bayram'ı tanıştırdı. Bayram hal hatır sorduktan sonra Ali Amca'ya annesini, babasını ve karısını sormaya başladı. Ali Amca tabakasından tütün sardı, birini Bayram'a verdi, birini de kendisi yaktı. Bayram'ın elinden tutarak, 'Ah yavrum, baban Musa'yı geçen kış kaybettik, annen ise yaşıyor. Karın Fatma senden yedi yıl haber alınmayınca, ölmüş olabileceğin düşünülerek başka birisiyle evlendirildi' dedi. Bayram hiç konuşmadan başını öne eğdi, yutkunmaya başladı, elindeki sigara yere düştü, gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Karşı masada sohbeti dinleyen arkadaşlar Bayram'ın yanına

gelerek teselli eden sözlerle duygularını paylaştılar. Ben de olan biten her şeyi duyuyor ve diğer arkadaşlar gibi Bayram'ı teselli ediyordum.

Yemen'den gelen askerlerin haberleri hanın içinde ve civarında duyulunca hana gelip gidenler çoğalmaya başladı. Ben, hana girenlerden birinin köylüm Davut Emmi olduğunu gördüm. Davut Emmi'ye doğru gidince o da beni tanıdı. Birbirimizi çok özlemiştik. Bir kenara çekilerek hal hatır sorduktan sonra köyden ve ailemden haberler sordum. Davut Emmi, anne ve babamın sağ olduklarını söyledikten sonra köyden ve köylülerden haberler anlattı. Davut Emmi, bunca haberlerinin içerisinde Yemen'e giderken anne ve babama bıraktığım karımdan hiç bahsetmedi. Ben de karımdan haber sormak istiyordum ama arkadaşım Bayram'ın durumunu düşündükçe sormaya cesaret edemiyordum."

Mehmet Amca biraz soluklandıktan sonra, o yumuşak ve kulağa hoş gelen sesiyle o günleri tekrar yaşarcasına konuşmasını sürdürdü: "Akşam olmadan karmaşık duygular içerisinde köyün yolunu tuttum. Bu kez yolda yalnızdım. Köyüme yaklaştıkça hızlanıyor ve yüreğim yerinden çıkacakmış gibi heyecanlanıyordum. Güneş batımına az bir zaman kala Kışlak'a yaklaştım. Bulunduğum yerden şöyle bir köye bakındım. Her şey yedi yıl önce bıraktığım gibi duruyordu. Acaba karım da bıraktığım gibi duruyor mu diye düşündüm. Arkadaşım Bayram aklıma geldi. Karımdan ayrıldığım yedi yıl önceki son ayrılış anını hatırladım. Bunca karmaşık duygular içerisindeyken, güneş de karşı tepelerden sarkmış hava kararmıştı. Baba ocağına yaklaştığımda, evde yanan gaz lambasının ışığı pencere perdesinden hafifçe dışarı sızıyordu. Evin kapısının önünde durdum, şöyle bir kapıya baktım. Bu kapıda kendi hatıralarımı gördüm. Kalbim göğsümden çıkacak gibiydi. Çok heyecanlanmıştım. Bacaklarımın titremesi geçene kadar bekledim. Derin bir nefes çektim. Bütün cesaretimi toplayarak sağ elimi yumruk yapıp, tahta kapıya iki kez vurdum. İçeri odadan babamın, 'Allah Allah! Bu saatte de kim ola... kim o?' diye seslenişini duydum. Ne diyeceğimi şaşırmış, boğazım düğümlenmiş vaziyette bekledim. İçeriden babam kapıya yaklaştı, bir kez daha 'kim o?' diye seslendi. Bütün gücümü toplayarak titrek ve yumuşak bir sesle sade-

ce, 'benim' diyebildim. Babam kapıyı yavaşça açtı, yüzüme baktı ve bir müddet böylece bakıştık. Her ikimiz de donmuş gibiydik. Konuşamıyor sadece bakışıyoruz. Babam beni tanımış, ama şoka girmiş gibiydi. Yedi yıldan beri hiç haber almadığı oğlunu aniden evinin kapısının önünde görmüştü. 'Yavrum, sen mi geldin?' diye haykırarak boynuma sarıldı. Baba oğul kapıda sarmaş dolaş olduk. Babam, elimden tutup içeri odaya aldı. Odada annem namaz kılıyor, altı yedi yaşlarındaki bir oğlan çocuğu da ortalıkta oynuyordu. Anam namazını bitirince boynuma sarıldı ve hep birlikte sevinç gözyaşları döktük. Küçük çocuk, olup bitenlere bir anlam veremiyor, sessizce bizleri seyreliyordu. Annem ve babam beni aralarına oturtmuş her biri ellerimi sıkıca tutmuş, 'Geldin mi yavrum?' diye ağlaşıyorlardı. Küçük çocuk babamın yanına yaklaştı ve benim yüzüme bakarak, 'Dede, bu amca kim' diye sordu. Babam çocuğu kucığına aldı, hıçkırarak, 'İşte sana anlattığım bu adam, baban oğlum' dedi. Oğlumu kucaklayıp sevmek istiyordum. Adetlerimiz gereği saygısızlık olur diye babamın yanında sevemiyordum. Tam bu kargaşa esnasında oturduğumuz odanın kapısı yavaşça açıldı. İçeriye yedi yıl önce geride bıraktığım karım girdi. Yanıma geldi, yumuşak bir ses tonuyla, 'Hoş geldin' dedi. Ben ne söyleyeceğimi, nasıl hareket edeceğimi şaşırmış bir haldeydim. Ayağa kalktım, sadece, 'Hoş bulduk' diyebildim. Babam, karım ve çocuğumla görüşüp konuşabilmem için, 'Sen yorgunsundur, hadi çocuklarını al odana git istirahat et, yarın uzun uzun konuşuruz' dedi."

Mehmet Amca önünde duran soğumuş çayından bir yudum içtikten sonra, yanında hiç konuşmadan oturan yaşlı karısının gözlerinin içine tebessümle baktı, elini avuçlarının içine alarak, 'Komutan beni bekliyormuş, beni bekliyormuş' diyerek mutluluğunu ifade etti.

Bir çırpıda anlatılan yaşanmış yedi senelik Yemen hikâyeleri... O an şöyle bir düşündüm, on binlerce Mehmet'in Yemen çilesini anlatabilecek ve yazıya sığdırabilecek bir kitap mümkün müdür? Ama içimi yakan, ruhumu yıkan bir gerçek var ki yeni nesile, Cumhuriyet çocuklarına yani o neslin torunlarına ne Yemen, ne Sarıkamış ne de Çanakkale anlatılmamış, öğretilmemiştir...

DAĞ ÇİÇEKLERİNİN GÜNEŞİ

SIDIKA AVAR

M. Cavit ALPASLAN

Şevket Süreyya Aydemir, "Suyu Arayan Adam" adlı yapıtına bu şiirsel sözlerle başlamış.

Çok kişiler suyu aradı... Kimileri buldu, kimileri bulamadı. Yazımızın konusunu oluşturan Sıdika Avar da daha güre akan suyu bulmaya çalışanlardan yalnızca birisiydi. Avar, sonunda aradığı suyu buldu. Ve bu su her geçen gün çoğalıyor...

Bu sıra Öğretmen Dünyası yayınlardan iki yapıtı okudum. "Dağ Çiçeklerim" ve "Işığı Arayan Köy Kızı".

Birincisi benim anılarımla örtüşüyor. İkincisinde de Zeki Sarıhan'ın yaşantısı var. Fatsa'nın Beyceli Köyü ve yoksul, kalabalık bir aile; Zeki, Ayhan, Fatma Sarıhan ve diğer Sarıhanlar... Fatma Sarıhan, ışığı aramış, sürekli aramış ve bulmuş.

Işığı Arayan Köy Kızı'nda acılar var. Acılara göğüs geren, yıkılmadan ailesini ayakta tutan; köy ebesi Fatma Sarıhan; kitabında kendisinin, ailesinin ve çalıştığı yerlerin tanıklığını yapmış. Kutluyorum.

Dağ Çiçeklerim

Dağ Çiçeklerim'in 2004 yılında çıkan dördüncü baskısını yeniden okudum. Diğer baskılarından da birkaç kitap alıp dostlarıma armağan etmiştim. Kitabı ikinci kez okuduğumda aynı duyguları, aynı heyecanı yaşadım. Sanırım üçüncü kez de okusam aynı heyecanı duyarım.

Sıdika Avar'la aynı yıllarda Elazığ'ın değişik yerlerinde görev yaptım, onun öğrencileriyle Akçadağ Köy Enstitüsü'nde birlikte okudum. O dönemde Elazığ'daki adı geçen yöneticileri de tanıdım. Bu yazıyla, o efsane kadının tanıtılmasında bir nebze katkım olsun istedim.

1955 yılında Maden İlçesi'nin Guleman (Eti-bank Şark Kromları İşletmesi) Köyü'nde öğretmen dim. Elazığ'a bir iş için gidiyordum. Komşumuz İsmail Güçlü, kız enstitüsünde okuyan kızını görmem, derslerini sormam ve para vermem için ricada bulundu. Elazığ'a varınca işlerimi halledip kız enstitüsüne gittim. Eski halkevi, daha sonra öğretmen okulu ve şimdi de öğretmen evi olan binayla, kız enstitüsü yan yana... Her ikisi de Atatürk'ün emriyle yaptırılmış, son derece zarif mimariye sahip, kesme taşlardan yapılmış iki bina. Karşılarındaki görkemli Atatürk heykeliyle Cumhuriyetimizin

"Bir adam vardı. Suyu arıyordu. Toprağı üç kulaç, beş kulaç kazdı. Suyu bulamadı. On kulaç, on beş kulaç kazdı. Gene suyu bulamadı. Sonra yerin derinliklerinde kara kaya tabakalarına rastladı. Üzüntüye düştü. Gücü sona erdi ve suyu bulmaktan ümidi kesildi.

Fakat bir ses ona:

-Daha derinlere in, daha derinlere! dedi.

Daha derinlere indi ve suyu buldu."

Rama Krişna

sembolleri...

Görevliden izin alarak içeri girdim. Her tarafı gıcır gıcır tertemiz binanın ikinci katına çıktım. Güzel giyimli, orta yaşlı bir öğretmen hanım beni karşıladı. Geliş nedenimi sordu, söyledim. Kapısında müdür yazılan odaya aldı ve müdür koltuğuna oturdu. İsim levhasında Sıdika Avar yazılıydı. Zile bastı, hizmetli geldi, öğrenciyi getirtti. Ona babasının emanetini verdim, hatırlarını sordum ve o gitti. Sıdika Hanım, çay getirtti, beraberce içtik. Sonra bana okulu tanıttı. Öğrencilerin atölye çalışmalarını gösterdi. Öğrenciler, giyim kuşamları ve intizamlarıyla dikkati çekiyordu. Onların yaptıkları işler ve resimler salonda sergileniyordu. Herkesin müdire hanıma saygı ve sevgileri bakışlarından anlaşılıyordu. Okulda tam bir disiplin ve çalışma düzeni vardı. Ben ayrılmak üzereyken Sıdika Hanım eliyle makam odasının kapısını işaret etti, oturdum:

"Bak öğretmenim, kızlarımı görmeden gitme, çok iyi eş ve ev hanımı olacak kızlarımız var" dedi.

Karşılıklı güлüştük... Ben, evli olduğumu söyleyip izniyle ayrıldım.

O, çok ünlüydü, bir efsaneydi sanki. İlk ve son defa görmüştüm onu.

Sonraları Sıdika Hanım'ın "Dağ Çiçeklerim" adlı anılarını içeren kitabını okudum ve daha sonra da TRT'de Mengü Ertel'in onu konu alan "Cumhuriyete Kanat Gerenler" programını izledim, daha iyi tanıdım.

Kitabı dostlarıma anlatırken, köy enstitüsünden arkadaşım olan ve Tunceli'de göreve başlayan Celal Coşkun, evlilik öyküsünü anlattı:

"O yıllarda ulaşım katırlarla veya halkın makine

dediği kamyonlarla yapılıyordu. Ben, tenteli bir kamyonla çalıştığım ilçeye giderken, Sıdika Avar da öğrencileriyle kamyondaydı. Öğrenci kızlardan biri dikkatimi çekmişti, ona bakıyordum. Sıdika Hanım bakışlarımı yakalamış. Yolculuğun sonunda beni kolumdan tutup bir yerde çay içme teklifinde bulundu. Hep birlikte oturup çaylarımızı içerken, Sıdika Hanım, kulağıma eğilerek:

‘Sevgili öğretmenim, o baktığın kız çok iyi bir eş olur, seni onunla evlendirelim’ dedi.

Genç bir köy çocuğuyum, birden terler bastı kıpırmızı oldum. Sonunda o kızla evlendim."

Eski Çankaya Belediye Başkanı Doğan Taşdelen'in kayınvalide ve kayınpederinin (her ikisi de rahmetli oldular) evlilik öyküleri böyle.

Ben burada O'nu birkaç satırla, birkaç sayfa ile anlatamam. O'nun anılarını okumadan, o çalışmayı hiç kimse ne anlatabilir ne de başkasından duymakla öğrenebilir. O kısa ziyarette gördüm ki dağların vahşi hayatından getirdiği o çocukları eğiterek, uygar ve Cumhuriyetimizin has vatandaşı yapmış. Çocuklarının iyi bir yuva kurmasına da yardımcı olmuştur.

1901'de İstanbul'da doğan Avar, 1939 yılında Bolu Kız Enstitüsü'nde görev yaparken kendi isteğiyle Elazığ Kız Enstitüsü öğretmenliğine atanır. Kısa bir süre sonra müdür yardımcısı olur. 1942'de Tokat Kız Enstitüsü'nün kurucu müdürlüğünü yaptıktan bir yıl sonra Elazığ Kız Enstitüsü'ne müdür olarak atanır. Bu okulda öğretmen, müdür yardımcısı ve on altı yıl da müdür olarak görev yapar. 1959 yılında siyasi baskılar yüzünden kendi isteğiyle İstanbul Sultan Selim Kız Enstitüsü edebiyat öğretmenliğine atanır. 27 Mayıs 1960 devriminden sonra iki yıl Kız Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü yaptıktan sonra, tekrar İstanbul'a öğretmen olarak döner ve 1967 yılında emekli oluncaya kadar bu görevde kalır.

Görev aşkını her şeyin önünde tutan Avar, zorunlu olarak çocuğunu bile yatılı okullarda okutur.

Avar, 12 yıl sonra Haziran 1979 'da ölmüştür.

1936 yılında il olan Tunceli'de vilayet merkezi yoktu. İl vali ve yöneticileri Elazığ'da otururdu. O dönem Elazığ'da 4. Umum Müfettişlik vardı. Doğu illerinin asayiş ve yönetimi bu kuruma bağlıydı. Müfettişliğin komutanı Abdullah Paşa'yı ben de tanımıştım. Ağın'a gelip dokuma ve ipekçilik işlerini incelemişti. Annemin dokuma tezgahını görmüştü. Sıdika Avar'ın anılarında belirtildiği gibi son derece

yetkileri olan Abdullah Paşa, Dersim İsyanı'nın bastırılmasında etkin görev yapan bir kişiydi. Dersim İsyanı'ndan sonra, zaten yoksul olan Tunceli, bu kez yıkıntı haline gelmişti. Yörenin eğitimsel ve ekonomik kalkınması Abdullah Paşa'nın önem verdiği konulardan biriydi.

Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, yetim mektepleri açmıştı ama Tunceli yöresinde öğrenci bulmak çok zordu. Elazığ Kız Enstitüsü'nde yörenin köy kızlarının okutulup yetiştirilmesi için bir birim ayrılmıştı. Böyle bir zamanda Sıdika Avar, kız enstitüsü müdürlüğü görevine getirildi. O yılların yurtiçi ve yurtdışından ünlü gazetecileri, bilim adamları ve devlet adamları, hatta devletimizin kurucusu ulusal kahraman Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve Tevfik İleri onun çalışmalarını yerinde izlemişlerdir.

Köy enstitüsündeki kız öğrenci arkadaşlarımız ondan bahsederken 'Sıdika Anamız' derlerdi. Evet O, Elazığ Kız Enstitüsü'nde yetiştirdiği kızları, Akçadağ Köy Enstitüsü'ne gönderirdi. Bizim nesil Tuncelili kızlar hep onun öğrencileridir. Şu anda hemen hepsi emekli olan bu değerli arkadaşlarımız hem kendi çocuklarını yetiştirmiş hem de kendi bölgelerindeki insanları aydınlatan Cumhuriyetin meşaleleri olmuşlardır. 1952-59 yılları arasında Elazığ köylerinde öğretmenlik yaptığım ve Ankara'daki müfettişlik yıllarımda bu arkadaşlarımla çalışmaları da tanışık oldum. Dağ çiçeklerinin çalışmaları da onu yanıstırıyordu.

Kitaptan bazı bölümler:

İlk Ders ve İsimler:

"Önce karşılıklı tanışalım. Ben size adımlı soyadımı söyledim, beni tanıdınız. Şimdi de siz bana adınızı soyadınızı söyleyin, ben de sizi tanıyayım.

.....Büyükler kaşlarını çatarak utangaç utangaç başlarını eğdiler..... İsimler içinde güzelleri ve acayıpları vardı. Elif, Kumru, Senem, Gazel, Aslıhan, Çiçek, Anık, Teti, Altın, Fintos, Sisan, Kadiife, Fincan..."

Bitler:

"Birinci sınıfa jandarma nezaretinde gelenlerin başları adeta bit yuvasıydı..... Yatılıya on iki öğrenci gelmişti köyden. Birisi ta İresi'nin bir mezarından, katırcılara teslim edilip gönderilmişti. Üstü başı o kadar yırtık pırtıktı ki, şalvarının dizden yukarı kalan paçavralarını önüne toplayarak örtünmeye çabalıyordu..... Yanına çömelerek yeni önlüğü gösterdim. Üstündeki pırtıları çıkarmak istedim. Elinin

tersiyle koluma vurdu. Bağıra bağıra ağlamaya başladı. Hiç Türkçe bilmiyordu..... Saçları karşısında ürktüm. Saçları kıvrıktı. Her telinde sıralanmış binlerce sirke, saçlarını adeta kırışmış gibi gösteriyordu.... Başını zeytinyağı ile yağladık, leğene yarısına kadar su doldurarak önüne koyduk. Rahatları kaçan bitler şimdiden kendilerini aşağıya atıyor, suya düşüyorlardı.... Ne büyük ne besili bitlerdi, simsiyahtılar. Birkaçı da hademenin eline çıkınca, tараğı atıp ben yapamam deyip kalktı, öğürmeye başladı.

Çaresiz kollarımı sıvadım, kızlar tараğı elimden almak istedilerse de vermedim. Çünkü onların temizliği de bana düşecekti.

Suyun yüzünü kıpırtılı bir siyahlık almıştı." (Dağ Çiçeklerim, sh. 69)

Akçadağ Köy Enstitüsü'ne gönderilen B. K. (bitli öğrenci) öğretmen olmuştu. Şimdi emekli. Sanırım öğrencileri onunla övünüyorlardı.

Elmas, Nuriye, Beser, Fincan, Anik, Melek, Sevim ve diğerleri... Ve dağ çiçekleri boy verdi, ulu ağaçlar oldu, meyveleri yurdun her yerinde... Güneş oldular, susamış toprağa yağmur oldular, ürünler yetiştirip aydınlatıldılar. Dağı, taşı, bozkırı...

Burada eğitilip ileri okullara gidemeyen talihsiz kızlardan birkaçı köylerine döndüklerinde eski yaşantılarına uyum sağlayamadıkları için intihar etmişlerdi. Bunların öykülerini de Avar, ağlayarak anlatır kitabında.

Bingöl Dağlarındaki Teti:

"Teti'nin hırsızlık vakaları vardı..... Teti'yi alma-ya karar verdim. Oradakiler de böyle düşünüyorlardı. 'Siz mektepsiz terbiye edersiniz diyorlardı.'

O sene okulda ne kaybolursa, araştırmalardan sonra Teti'nin omuzuna kolumu dostça atarak sıkıştırıyor ve odamda sorguya çekiyordum. Hırsızlık olaylarında çok endişeleniyordu. Olayın ardından mutlaka kaybolanı buluyor, eşyanın yerini gösteriyordu.... Bir akşam kursiyer hanımın palto cebinden elli lira kaybolmuştu. Teti endişeliydi. İkinci günün akşamı odama yatmaya çıkmıştım ki Teti kapımı açtı, müt-hiş suratlıydı.

Heyecanla sordum:

-Buldun mu Teti?

Dalgın dalgın yüzüme baktı, ayağıyla halının ucunu iterək:

-Diha orada, dedi.

Ben eğilip alırken, o:

-Mektebi bitiriyorum, kendime bir ipek entari alam, demiştim.

Benim yatak odam kimin aklına gelirdi?

Teti'yi o yıl köyüne bir ipek entariyle gönderdim." (Dağ Çiçeklerim, sh. 161)

Örnekler yüzlerce acı gerçeklerden birkaçı. Bir de öğrencilerin, köylerinden toplanıp okula getirilme öyküleri var. Katır sırtlarında, çoğu kez katırların çıkamayacağı sarp kayalıklarda, derin vadilerde, köy köy yaya yürüyerek aç-perişan öğrenci toplamaları...

Köylüler, kızlarımızı Rus, İngiliz ve Almanlara satıyorsunuz diye köylerine koymadıkları gibi taş ve sopalarla kovalıyordu onu. Yatacak yer bulamadığı zaman kaya diplerinde yattığı oldu. Yılmazdı, köylülere küsmedi ve başardı.

Bingöl'ün dağ köylerine, öğrenci toplarken örnek olarak göstermek için götürdüğü öğrencileriyle ne yatacak yer bulur ne de yiyecek bir lokma ekmek... Para da geçmez, kimse yüzlerine de bakmaz. Meşe diplerinden topladıkları palamut ve kuzu kulağı (bir ot türü) yiyerek açlıklarını giderirler.

1950 yılında Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle rahat çalışamamıştı, Avar. Köy enstitüleri, halkevleri kapatılmış, bölge okulları da bir bir kapatılmaya başlanmıştı. Köylüler çocuklarını okula göndermek için can atıyordu. Şimdi de okul yoktu. Yöre dağ köylülerinin kurtarıcısı olmuştu.

Elazığ'da 1957 milletvekili seçimlerinde CHP kazanmıştı. Hükümet; yoklukların, başarısızlıkların suçunu memurlara, bilhassa öğretmenlere yüklüyordu. Milletvekilliğini kazanamayan Milli Eğitim Müdürü Rasim Giray, Vali Vefik Kitapçigil'le öğretmenleri hallaç pamuğu gibi dağıtmışlardı. (Bu arada ben de payıma düşeni fazlasıyla almıştım. Aralık ayının en soğuk günlerinde lojmandan çıkarılıp kuş uçmaz kervan geçmez bir yere savrulmuşum.) Sıdık Avar, uluslararası bir kişi olduğundan ona güçleri yetmemişti. İlde ve yurttta, basın tutuyordu, halk taparcasına seviyordu. Bu sevgiden Milli Eğitim Müdürü Rasim Giray rahatsız oluyordu. Olur olmaz konulardan soruşturma açtırıyordu. Vali her an çalışmak istemediğini söz ve davranışlarıyla belli ediyordu. O da bıkmıştı ortamdı. Yirmi yıl çalıştığı yerden ve de dağ çiçeklerinden gözyaşlarıyla ayrılmıştı.

Aradığı suyu bulmuştu!

O günün idarecilerini kimse tanımıyor. Elazığ, Tunceli, Bingöl dağlarının mavi dumanlarında silüeti, ak saçlarıyla dalgalanıyor Sıdık Avar'ın...

Bu ülkü erini saygıyla anıyorum.

OLDU ZAR GİBİ

Şerif AYDEMİR

Ak toprağın akça mayasında piştım,
Çorak tepeleri gülizar gibi,
Hakko paharından bengisu içtim,
Yüreğimde hasret ahüzar gibi.

Murat akdı içime namurat oldum,
Dokuz kat açıldım künyemi buldum,
Körpe çağda sevdasına tutuldum,
Bir efsun gibi, bir nazar gibi.

Hoyratlarım gönül içre söyleşir,
Akar günler sene ile birleşir,
Gasvet vurur sızılarım depreşir,
Düğünde bayramda hep azar gibi.

Hasret esti bulutları kokladım,
Nakışını al kumaşla şakladım,
Gün doğdu gün battı adını sayıkladım,
Böyle bir okuyup bir yazar gibi.

Ağın derler göz çanağım nemlenir,
Karakışda nar çiçeği dillendir,
Ezgi ezgi nağmeleri söylenir,
Gönül peteğinden bal sızar gibi.

Dane dane toprağına ekilem,
Köken olam bağbozumu çekilem,
İnci boncuk gibi yollarına dökülem,
Yolları bi kısalır, bi uzar gibi.

Dirliksiz başımla nice diyar dolaşam,
Dizim tutmaz yoz gurbete alışam,
Ah! ömrüm yete AĞIN'lara kavuşam,
İnceldi takatim oldu zar gibi.

AĞIN DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Ahmet DEMİRKOL

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin 2004 Temmuz-Ağustos sayısında Av. Turgut İnal'ın yazısını okurken sayın yazar bir dilekte bulunmuş ve diyor ki; şimdi dileğim 14 yıldan beri yayın yaşamını sürdüren Ağın dergisinin daha nice yıllar yaşamasıdır. İkinci dileğimiz ise bir üniversite ili olan Balıkesir ve ilçelerinin de böyle dergilere gecikmeksizin kavuşmasıdır. Güzel bir dilek, güzel bir duygu...

Ancak, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi örnekleme-si bizler için de kıvançtır.

Gerçekten merak ediyorum, kaç ilimiz ve kaç ilçemiz adına bir dergi çıkıyor? Elbette sayılarını bulmak mümkün, ancak bu dergiler hangi güç şartlar altında çıkartılıyor, maddi ve manevi sıkıntılarını bilmek çok önemli. Önce dergiye yazı akışı var mı? Gelen her yazının dergide yayınlanması mümkün mü? Siyasi amaçlı yazıyı yayınlamayazsınız, etliye sütlüye karışmış yazıyı yayınlamayazsınız, hâl böyle olunca da dergiye yazı bulma zorluğu kendiliğinden ortaya çıkıyor. Eli kalem tutan, yazı yazma kabiliyeti olan hemşerilerimizin; yöre insanlarının refah düzeylerini nasıl düzeltebilecekleri, insanlarımızı yeni yeni teknolojik bilgileri, tarımdaki yeni gelişmeleri, ticaretin yenilikleri, insan sağlığının korunması vb. türdeki çok amaçlı yazılarının dergimize gelmesi çok önemli.

Ayrıca, yöre halkının düşünceleri ve yöneticilerden neler beklediklerini içeren yazıların gelmesi de çok önemli.

Ancak şu da bir gerçek ki, insanlarımız en çok Ağın'dan-sıladan uzaklaşmanın özlemini içeren yazı ve şiirlerin dergide yayınlanmasını istemektedirler. Elbette bu da olacaktır.

Sevgili Ağınlılar, Ağınlı devince her yerde, her

fırsatta iftiharla söylüyoruz. Ağınlı, eğitilmiş ve iyi bir kültüre sahiptir. Ayrıca dürüstlüğü ve çalışkanlığı sayesinde devletin en üst makamlarına gelmişlerdir. Bununla gurur duymaktayız. İnşallah daha nice makamlara lâyık olacaktır Ağınlılar...

Benim de en büyük dileğim, konularında uzman olanların dağarcıklarında sakladıkları bilgilerini kaleme alarak dergimize göndermeleridir. Bilgileri neden saklı kalıyor, bunu da anlamak mümkün değil? Unutmayalım ki bilgi ve haberi bekleyenler de Ağınlılardır.

Sevgili Ağınlılar, Türkiye genelinde kırk bin civarında Ağınlı var diyoruz. Dergimizin abone sayısına bakarsak yaklaşık altı yüz civarında. Bu sayı bizler için acı, acı olduğu kadar utandırıcıdır da!.. Abone sayımız üç-beş bin civarında neden olmasın. Dergimizin bugün bir sayısının ücreti üç buçuk milyon, bir yılda yirmi milyon lira eder. Sanırım ödenemeyecek bir ücret değil!.. Beni bağışlayın, aklıma başka bir şey geliyor. Övgümüzde dilimiz yalan mı söylüyor, yoksa Ağın'a karşı sevgi ve duygularımız mı azaldı? İnşallah yanılıyorum, bu konuda yanlış düşünüyorsam da tüm Ağınlılardan özür diliyorum.

Sayın dergi abonelerimizin bir kısmının da 2-3 yıllık borçları var, ben bunu ihmalkârlık olarak değerlendiriyorum. Dergiye okuyan sayın abonemiz, bu derginin bir bedeli olduğunu bilmeli ve bedelini de yıl içinde mutlaka ödemelidir. Ödenmeyen borçların sıkıntısını yönetim çekmektedir. Çünkü dergi çıkmadığı zaman yönetim sorumlu tutulmaktadır. Borçlu üyelerimizin borçlarını en kısa zamanda ödeyeceklerini, ayrıca dergi abone sayımızın da Ağınlıya yakışır sayıya ulaşacağını umuyorum.

Hepinize kucak dolusu sevgi ve selamlarımla...

DUYURU

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin 2005 yılı abone başışı 20 YTL.'dir.

Değerli okurlarımızın abone başışlarını Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin

101843 no.lu Posta Çeki hesabına yatırmalarını rica ederiz.

2003 ve 2004 yılı dergi abone başışlarını hâlâ yatırmamış olan abonelerimizin, geçmiş yıllarla birlikte 2005 yılı başışlarını da lütfen ödemelerini önemle anımsatırız.

DERNEĞE EMEĞİ GEÇENLER

S. Selami TAŞBAŞI

Ağın, kuruluş yeri olarak güzel küçük bir kaza. Şiirlerimizde methini yaptığımız kadar güzel... Gurbette olanlarımızın hasretleri ile bir kat daha güzel...

Toprağı verimsiz, geliri az. Bu nedenle, biraz da görenekle nüfusunun hemen hepsi okumuş. Çoğunluğu memur olmuş. Memuriyetin en alt kademesinden en üst seviyesine kadar meslek sahibi olmuşlardır.

Çoğu Ağın dışında iş bulmuş, ülkemizin hemen her tarafına dağılmışlardır. Ağının olmadığı vilayet hatta kaza azdır.

Sıla hasreti çeken Ağınlılar, görüşebilmek, haberleşmek, yardımlaşmak için dernekler kurmuşlar, bulundukları yerlerde Ağın'ı yaşatmaya çalışmışlardır.

Bildiğim kadarıyla, bu derneklerin en eskisi Ankara'da kurulandır. Derneğe bağlı olarak çıkartılan dergi; haberleşmede, hasret gidermede büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Geçmişte ve halihazırda derneğe ve dergiye emeği geçenlerin adlarını anımsamay ve yâd etmeyi kendime göre bir vefa borcu, bir gönül borcu saydım ve sizlerle paylaşmak istedim.

Merhum **Cevat Onay**; zamanının kıt imkânları ile derneğin kuruluşuna önderlik etmiş, hemşehrilerimizi bayramlarda bir araya getirmeyi başarmış, uzun yıllar bu geleneği yaşatmıştır.

Merhum **Nuri Onat**; güzel Türkçesi ve bilgisi birikimi ile Ağın'ı anlatmış, eğitim üzerine faydalı yazılar yazmış, derginin yaşamına katkıda bulunmuştur.

Merhum **Dr. Vâkîf Özkul**; Ağın derneğinin yeniden kuruluşunun öncülüğünü yapmış, başkanı olmuş, muayenehanesini aynı zamanda derneğin merkezi yapmış, yıllar yılı derginin yayınını sağlamıştır.

Yakın zamanda kaybettiğimiz **Mehmet Orhan**; mütevazı yapısı, araştırmacı kişiliği, titiz çalışmaları ile beş yıla yakın bir zaman derginin sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yapmış, yıllar süren çalışmasının ürünü olan, bana göre her Ağınlının kütüphanesinde bulunması gereken AĞIN isimli kitabını yayımlamış, gelirini derneğe bırakmıştır.

Altan İter; dün olduğu gibi bugün de saklı kahraman olarak derneğe ve dergiye büyük bir özveri ile emek vermiş, emek vermektedir.

Görünmez kahramanlardan biri de **Hikmet Ö. Öz-**

Cevat Onay

Nuri Onat

Mehmet Orhan

türk'tür. Derneğin tahsilatları, tediyele, yazışmaları, dış temasları bu isim aracılığı ile yapılmaktadır. Maaşlı bir memur gibi üstlendiği hizmeti götürmektedir.

Daha evvel ismini ve başarılarını duyduğum **Ahmet Deviren** ile 1997'de tanışabildim.

"Her yerde Ağınlıyım diyordum ama pek fazla Ağınlı tanıımıyordum. Dernek yönetimine girip Ağınlıları tanımak istiyordum. Bu nedenle Dr. Vâkîf Özkul'un başkanlığındaki yönetimde görev aldım. Böylece Ağınlıları tanımaya başladım. Bugün herkesten çok benim tanıdığım var." Bu sözler dernek başkanı Ahmet Deviren'e aittir.

Yöneticilik genellikle yaratılışla bağlantılıdır. Deviren de iyi bir yönetici olarak yaratılmıştır. Engin sabrı, dinleme alışkanlığı, nezaketi, çalışkanlığı, takipçiliği ve titizliğiyle örnek bir yöneticidir. Başkanlığı döneminde Ağın'la ilgili çok büyük hizmetlere öncülük etmiştir. Başka hizmetler için araştırmaları devam etmektedir. Deviren'in başkanlığı döneminde dernek, değerli ve güzel bir daireye sahip olmuştur. Her Ağınlının hayali olan köprüünün ön etütleri yapılmış, gündeme alınması temin edilmiş, inşasına başlanmıştır.

Dileğim, sağlığı el verdikçe dernek başkanlığını götürmesidir.

1970'den beri birlikteliğimizi sürdürdüğümüz **Ahmet Çetin**; dernek faaliyetleri içerisinde bazen birinci adam bazen ikinci adam olarak, maddi ve manevi sorumluluklar yüklenmiş, büyük bir özveri ile çalışmalara katılmış, başkanın başarılarında pay sahibi olmuştur.

Dernek yönetiminde görev alan diğer arkadaşlarımız Ağın sevgisini önde tutarak hizmet üretmişler, başkana destek olmuşlardır.

Yazıları ve şiirleri ile **M. Cavit Alpaslan**, **Zeki Hafizoğulları**, **Mehmet Ergönül**, **Ahmet Samur**, maddi katkıları ile **Dr. Kemal Köseoğlu**, iş adamı **İbrahim Taşbaşı**, **Av. Osman Öz**, üst yönetici **Ahmet Yıldırım** derneğin ve derginin yaşamındaki hatırladığım ön isimlerdir. Emeği geçen daha birçok isim var.

Ağın derneklerine emeği geçen tüm hemşehrilerimize teşekkür ederim. Kendilerini minnetle ve saygı ile anıyorum. Aramızdan ayrılanlara rahmet, yaşayanlara sağlık ve esenlikler diliyorum.

ELAZIĞ - HARPUT'TA

Turgay FİŞEKÇİ

Fırsat buldukça yurdun çeşitli yerlerinden gelen çağrılara uyarak yola düşüyorum. Bir araya geldiğim insanlarla şiirin iyileştirici aydınlığında ülkenin, dünyanın, insanın sorunlarını paylaşıp bugüne, geleceğe bakıyoruz.

23-25 Eylül günlerinde yapılan *12. Hazar Şiir Akşamları*'na katılmak için Elazığ'a çağrıldığımda, tutuculuğuyla ünlü bu kentimize biraz da çekinerek gittim.

Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden Harput'u, yapılan dev barajlarla üç yanı sularla çevrilmiş bu toprakları görmek istedim.

Tahir Abacı'nın Harput Elazığ Türküleri (Pan Yayıncılık) adlı incelemesini okuduktan sonra bu yörenin halk müziğiyle klasik Türk müziğinin bir tür bileşimi olan özgün müziğine de ilgi duymuştum.

Taş Devri'nden bu yana yerleşim alanı olan Harput, Anadolu'da kurulmuş bütün uygarlıkların izlerini taşımasıyla açık bir tarih müzesi özelliği taşıyor. İÖ 8. yüzyıla, Urartulara dek giden ünlü kalesi, 12. yüzyıldan, Artuklu Beyliği döneminden kalma camileri, ayakta kalabilmiş özgün taş evleriyle bulunmaz bir tarih sahnesi. Ancak bu son derece önemli tarihsel alanın hâlâ sit alanı içine alınmamış olması, kent içinde ve çevresinde yeni yapılaşmaların serbestçe sürüyor olması akıl alır gibi değil.

Harput Kalesi önünde kurulan sahnede Kültür ve Turizm Bakanlığı Elazığ Devlet Klasik Türk Müziği Korusu'nun 'Bir Nağme, Bir Şiir' adlı dinletisinde sahneye çıkan, Harput müziği geleneğinin yaşayan son temsilcilerinden **Paşa Demirbağ**'ı dinlemek, unutulmaz bir anı olarak kalacak içimde.

Fırat Üniversitesi'nin yayımladığı, Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı öğretim üyelerinden Tahir Özcan'ın *Şiirin Kıyısında Bir Ömür Nurullah Ataç* kitabı da benim için Elazığ günlerinin güzel bir armağanı oldu. Aynı bölümde **Oktay Rifat, İlhan Berk, Cemal Süreya, Atol Behramoğlu** üzerine yapılmış tezlerin yayımlanmayı beklediği-

ni de öğrendim.

Kız Meslek Lisesi'ndeki söyleşimizde, karşımda o denli pırıl pırıl ışılan gencecik yüzlerle karşılaştım ki geleceğe olan güvenim pekişti.

Hazar Şiir Akşamları, şiirden çok müzik programlarıyla başarılı geçti bence. Harput Kalesi'ndeki dinletinin yanı sıra, kapanış töreninde de Elazığ Musiki Konservatuarı Harput Korusu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Dünyası Müzik Topluluğu güzel müzikleriyle dinleyenleri mutlu etti.

Şiir programlarında ise günümüz şiirini yansıtabilecek bir çeşitlilik yoktu ne yazık ki. Azerbaycan, Kırım, Kırgızistan, Bulgaristan, Yunanistan, Makedonya, Kosova, Arnavutluk'tan Türkçe yazan şairlerin çağırılması olumlu bir çeşitlilik yaratsa da Türkiye'den çağırılanların büyük çoğunluğunun çağdaş şiirin uzağında, manzume düzeyinde ürün verenler olması, şenliğin şiir düzeyinin düşüklüğüne yol açtı.

Gelecek yıllarda Hazar Şiir Akşamları'nın daha nitelikli bir şenlik olması isteniyorsa, günümüz şiirinin bütün eğilimlerinin dengeli bir biçimde temsil edilmesine özen gösterilmesini dilerim.

Elazığ, Urfa ve Kerkük'ten de geçen tarihsel Bağdat Yolu'nun üzerinde bulunuyor. Konuksever, sıcakkanlı insanların Urfa ve Kerkük ağızlarını andıran konuşmaları, saygı ve hoşgörü dolu davranış biçimleri, kentlerine gelenleri özenle ağırlamaları, kültürle insan sıcaklığının harmanlandığı güzel günler armağan etti bizlere.

Uçak yolculuğunun iyi bir yanı da insanın ülkesini bir uçtan bir uca yukarıdan izleyebilmesi. Eskişehir'den Elazığ'a dek bin kilometreye yakın bir alanda neredeyse hiç ormanlık alan görememek iç acıtıcı geldi bana.

Keban Barajı yapılabilecek yıllar olmasına karşın Elazığ çevresi de tümüyle çıplak dağlarla kaplı. Barajlar yalnızca elektrik elde etmek için mi yapılır? Bu suların birazı da çevrenin ağaçlandırılması için kullanılamaz mı?

(Cumhuriyet-23 Eylül 2004)

“S” BEYİN TORUNLARI

Nâzım BAYATA

“S” Bey, 1990’da öldü. Gazi Eğitim Enstitüsü kökenli matematik öğretmeni idi. Ölünceye kadar Cumhuriyet okudu. Üç kızı, bir oğlu da yüksek öğrenimliydi.

“S” Bey, tipik bir cumhuriyet dönemi öğretmeni idi; uygar, çağdaş bir aydın insan. Eh çocukları da öyle sayılır. Peki, torunları “S” Bey’in?

Küçük kızının küçük oğlu ODTÜ fizik mezunu. Amerika’ya gitti doktora çalışması için. Geçen yıl bitirdi doktorasını ve ABD’de kalmaya karar verdi.

Şimdi son çocuğu ODTÜ çıkışlı mühendis oğlunun ODTÜ mezunu oğlu da ABD’ye gitti-gidiyor. Delikanlı, bilgisayar eğitimi aldı ODTÜ’de. Bir taşra üniversitesinde asistandı. Geçen haziranda Norveç’e bir burs buldu, oraya gidecekti bir yıllığına. Ama ABD’deki bir üniversiteden daha cazip bir teklif aldı. Doktora için Amerika’ya gitmeye karar verdi. Ve büyük bir ihtimalle o da halasının oğlu gibi ABD’de kalacak!

Yalnızca bu kadar değil, “S” Bey’in kızlarından birinin küçük kızı da mastır için, yakında Hollanda’ya gidiyor. O dönecek Türkiye’ye. Kim bilir belki O’da dönmez, kalır Avrupa’da...

Olay bu... Gelelim yorumuna. Türkiye geri kalmış bir ülke. Bilimde de geri sıralarda. Üstün beyin gücü olmadan, ne geri kalmışlıktan kurtulunabilir ve ne de bilimdeki gerilikten. Oysa özellikle son elli yıldır Türkiye’nin üstün beyin gücü, nitelikli insanları Türkiye’yi terk ediyor. Özellikle gelişmiş batılı ülkelere, ABD’ye kapırtıyoruz beyin göçü yoluyla genç insanlarımızı.

Türkiye ABD’den Avrupa ülkelerinden on kat yoksul, geri, güçsüz. Ama o güçlü zengin, gelişmiş ülkelere yardım ediyor. Onların kalkınmalarına, ilerlemelerine, gelişmelerine yardımcı oluyor.

Türkiye’de iş bulamayacağı ya da yeterli ücreti alamayacağı için, Türkiye’yi terkeden, batı ülkelerine (siz ona emperyalist-kapitalist ülkeler de diyebilirsiniz) giden gençleri sorumlu ve suçlu sayabilir miyiz, nereye kadar sayabiliriz? Asıl sorumluluk onlarda mı yoksa onları değerlendirmeyen devlette, sistemde, üniversitelerde mi?

Türkiye’nin kapıları açılrsa ya da batının kapıları

açılrsa Türkiye’de genç işsiz kalır mı? Özellikle 11 Eylül’den sonra şu ya da bu biçimde batı ülkelerine gitmek öyle zorlaştı ki... Ama nitelikli beyin göçü için kapılar hep aralıktı. Çünkü senin değerlendiremediğin bu gençlere ABD’nin, AB’nin fazlasıyla gereksinmesi var.

Ve gençler, özellikle iyi yetişmiş, başarılı, zeki, çalışkan gençler, iyi koşullarda batı üniversitelerinde okuma, okuduktan sonra da büyük oranda orada kalma olanaklarına sahipler. Ve biz bu gençleri Türkiye’ye döndürmek için, hemen hiçbir şey yapmıyoruz. Cıgeri beş para etmez bir takım adamlara Türkiye’de kamu ve özel kesimde iş de aş da bulunuyor ve hatta bunlardan bazılarına çok çok yüksek paralar, ücretler, maaşlar da verilebiliyor. Onlar torpilliler, ayrıcalıklılar!..

Bir milletvekilinin 6-7 milyar aylık aldığı bir ortamda kimi belediye şirketi yöneticilerine, kimi spor adamlarına bunun üç-beş, on katı para verilebiliyor. Ama, bilim ve araştırma yapacak insanlara, üniversitelerde insanca yaşam olanağı sağlanmıyor, olanak tanınmıyor. Onlar da aptal-enayi ya da su katılmamış yurtsever değiller ya bir fırsatını bulup kapağı yurtdışına atıyorlar. Ve bu gidişle süreç daha sittin sene sürecektir. Son 50-60 yıldır sürdüğü gibi.

Geride gözü yaşlı analar, babalar, kardeşler kalıyor. Ve bizim gibi ah vah edenler. Ama sonuç değişmiyor. Hem canım dünya küreselleşmiyor mu, küreselleşme sürecinde sermaye her yere özgürce gidecek, üstün beyin gücü de. Bilim nerede yapılır? Asya’da, Afrika’da, Türkiye’de değil elbette. Parayı bastıran dünyanın en gelişmiş beyinlerini kendi üniversitelerine toplar, araştırma-geliştirme kurumlarına çeker. Gerisi fasa fiso.

Geçende bir gazete yazıyordu. Türkiye üniversiteleri, buralardaki “bilim adamları” dünya sıralamasında yer bile almıyorlarmış. Beynini yitiren, çaldıran bir ülke, toplum, ulus, ekonomi ne dersenez deyin ya yerinde sayar ya da daha gerilere kayar.

Az kalsın unutuluyordum... “S” Bey, Ağınlı Sadettin Soylu’dur.

ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Nazım ERCAN

Ülkemizde kutlamasını yaptığımız çeşitli günler var, bilmem bunları ayrı ayrı saymaya gerek var mı? Her yıl kutladığımız 24 Kasım Öğretmenler Günü'nün ayrı bir anlamı ve değeri vardır. Biz öğretmenlerimizi ne kadar övsek, ne kadar maddi ve manevi destek versek de azdır. Ne yazık ki her yıl yüzeysel olarak yapılan birkaç konuşma, birkaç övgü ve okunan şiirlerle bu gün geçiştirilir.

Ulu Önderimiz ve Başöğretmenimiz M. Kemal Atatürk, "Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır" diyerek öğretmenlere olan güvenini açıkça belirtiyor. Muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak ve bilgi çağını daha ileriye taşımak, ancak öğretmenler sayesinde olacaktır. Bu şüphe götürmez bir gerçektir. Cumhuriyetimizi 80. yıllara ve daha nice yıllara taşıyan ve taşıyacak olan öğretmen ordusudur. Bu ordu; silah değil, kalem taşıyan ordudur. Bu ordunun günü öyle kutlanmalı ki anlam ve önemini bulsun. O zaman ulusumuz öğretmenine daha çok inanacak ve desteğini verecektir.

Öğretmenlerimiz yurdun en ücra yerinde bile kendisini yalnız hissetmeyerek görevini ifa etmelidir. Çağımızda hâlâ; sırası olmayan, çatısı akan, yakacağı bulunmayan köy okullarında her türlü yokluğa göğüs gererek gelecek nesilleri yetiştirmeye çalışan öğretmenlerimizin ekonomik, sosyal ve kültürel sorunları çözümlenememiştir. Çocuğunu okutmak isteyen öğretmenlere farklı yaklaşılması, hastası olan öğretmene özel tedavi sağlanması, cenazesi olanlar için özel törenler yapılması vb. büyük önem taşı-

maktadır.

Yeri gelmişken, vefat eden bir öğretmen arkadaşımızın cenaze töreni ile ilgili kısa bir anımı anlatmak istiyorum.

Bir gün okula telefon zinciri geldi. Zincirde Tefik isimli bir arkadaşımızın vefat ettiği bildiriliyordu. Telefon uyarısı üzerine olayı okuldaki öğretmen arkadaşlarla birlikte bizden sonraki okula diğer okullara da bildirmeleri için yazdırdım.

Cenaze törenine benim okulumdan müdür yardımcısı olarak ben, Malatya İlköğretim Müdürlüğü'nden de rahmetli Hüseyin Pekdoğan'la birlikte birkaç arkadaş katıldık. Sözün kısası kocaman Malatya'dan beş kişi idik. İnanın o zaman gerçekten yalnız olduğumuzu anladım. Diğer kurumlardaki cenaze törenlerini görüyorum, imreniyorum!.. Bu durum Bakanlığımız tarafından en kısa sürede ele alınmalı...

Yazdığı ders kitaplarıyla yavrularımıza ve milli eğitime katkıda bulunan Hüseyin Hüsnü Tekişik'a ömür boyu sağlık, esenlik dolu yıllar diliyorum. Bu yurdun evlatları olan öğretmenlere, devletin elinden gelen her türlü yardımı bir an önce yapacağına olan inancım sonsuzdur. Ekonomik sıkıntının ne demek olduğunu onlar belki bilmez ama biz çok iyi biliriz. Çünkü biz yaşadık, bizden sonrakilere de yaşamaya devam ediyorlar.

Bu ülke hepimizin. Gelecek nesillere daha güzel bir Türkiye bırakmak için öğretmenlerimize sahip çıkalım. O zaman "Öğretmenler Günü" gerçek anlamını bulur.

DUYURU

Değerli Okurlarımız,

Sizlerle iletişimi kaybetmememiz için lütfen adres ve telefon değişiklikleriniz ile dergimizde yer almasını istediğiniz doğum, ölüm, evlenme, nişan vb. haberlerinizi derneğimize gönderiniz.

AĞIN

ANLAMAM

M. Nuri GENCOSMANOĞLU

Aşıkım, çaldığım gönül sazıdır
Davuldan, zurnadan, zilden anlamam;
Aşıklık alnımda kara yazıdır;
Ben başka yazıdan, dilden anlamam.

Ezelden severim gülü, goncayı,
Her nazlı yosmaya takdım kancayı;
İncitmek istemem bir karıncayı,
Çakırdan, çopurdan, çilden anlamam.

Feleğin bin derdi değil umurum,
Aşk ile yuğrulmuş sanki hamurum;
Başka topraktandır benim çamurum,
Balçıkdan anlamam, kilden anlamam.

Neyleyim, dilberi, zevki, safayı,
Uçurdum kafesden o bivefâyı;
Hasret şarabıyla tuttum kafayı,
Deveye binmişim, filden anlamam.

Gönlümde aşkımdır benim fenerim,
Nerde güzel görsem ona dönerim;
Sevdadan vaz geçsem hemen sönerim,
Ampülden anlamam, pilden anlamam.

Hey Nûri güzelde öz olmayınca,
Meclisde saz ile söz olmayınca;
Karşımda o yeşil göz olmayınca,
Ada'dan, Moda'dan, Dil'den anlamam.

Büyükada - 1936

KEBAN BARAJ GÖLÜ ve ÇEVRE SORUNLARI

Fikriye BALTACI

Keban Baraj Gölü, Elazığ ilinin 45 km. kuzeybatısında ve Malatya ilinin 65 km. kuzeydoğusunda olup, Murat ve Karasu nehirlerinin birleştiği yerden 10 km. daha güney-

Keban Barajı ile ilgili Özellikler:

Akarsu	: Fırat
İnşaatın Başlangıç Yılı	: 1965
Bitiş Yılı	: 1975
Amacı	: Enerji-sulama
Baraj Tipi	: Beton+Kaya dolgu
Kret Kotu	: 849.00 m
Temelden Yükseklik	: 210.86 m
Talvegden Yükseklik	: 167.80 m
Kret Uzunluğu	: 1.125.72 m
Kret Genişliği	: 11.00 m
Kaya Dolgu Hacmi	: 12.216.000 m ³
Toplam Gövde Hacmi	: 15.585.000 m ³
Dalga Payı	: 4.00 m
Minimum İşletme Kotu	: 800.00 m
Minimum Göl Hacmi	: 14.2 milyar m ³
Minimum Göl Alanı	: 379.30 km ²
Normal İşletme Kodu	: 835.00 m
Normal Göl Alanı	: 582.50 m
Normal Göl Hacmi	: 24.7 milyar m ³
Maksimum İşletme Kodu	: 845 m
Maksimum Göl Hacmi	: 30.6 milyar m ³
Maksimum Göl Alanı	: 687.31 km ²
Havza Alanı	: 64.100 km ²
Havza Uzunluğu	: 425 km.
Havza Ortalama Genişliği	: 125 km.
Ortalama Debi	: 635 m ³ /s
Minimum Günlük Debi	: 145 m ³ /s
Maksimum Günlük Debi	: 8.416 m ³ /s
Ünite Adedi	: 4+4
Ünite Gücü	: 157.50+175.00 MW
Kurulu Güç	: 1.330 MW
Yıllık Enerji Üretimi	: 6.000 GWh
Sulama Alanı	: 80 km ²

batıda Keban ilçesi civarında yapılmıştır. Yüzey alanı bakımından ülkemizin ikinci büyük barajıdır.

Keban Baraj Gölü'nü Fırat Nehri ve kolları (Murat, Karasu, Peri ve Munzur suları ile Arapkir Çayı) beslemektedir. Gölün drenaj alanı 64.100 km², göl hacmi 31.000 hm³'tür. Enerji amaçlı bir baraj olup yıllık üretimi 6.000 GWh'dır. Türkiye'nin en önemli ve büyük nehirlerinden biri olan Fırat Nehri, Baraj kretinin 8-10 km. kuzeyinde Murat ve Karasu nehirlerinin birleşmesi ile meydana gelmiştir. Yıllık ortalama debisi 635 m³/s'dir. Bir yıl içinde getirdiği suyun % 70'i karların erimesi ile oluşur ve bu olay Mart ile Haziran ayları arasında gerçekleşir.

Fırat Nehrinin en büyük kolu olan Murat Nehri Ağrı Dağı eteklerinden doğar, Güllüskür köprüsünün 3-4 km doğusunda baraj gölüne karışır. Murat Nehri Fırat'ın üçte iki suyunu taşımakta olup, 42.000 km²'lik su toplama havzasına sahiptir.

Karasu, Dumludağı eteklerinden doğup Kemaliye ilçesinin 2-3 km kuzeybatısında Keban Baraj Gölü'ne karışır. Karasu, Fırat Nehrinin üçte bir suyunu taşımakta olup, Murat Nehri ile birleştiği yerden itibaren 510 km. uzunluğa sahiptir.

Baraj gölünü besleyen kaynaklardan Munzur suyu, Tunceli ili Ovacık ilçesinin 18 km. batısından doğar, Pülümür Çayı ile birleşerek 12 km. güneyde baraj gölüne dökülür. Peri suyu Bingöl ili Kiğı ilçesi doğusundan çıkar ve Elazığ-Tunceli karayolu üzerindeki Peri köprüsünden baraj gölüne karışır.

Keban Baraj Gölü'nün su seviyesi, göle girdi sağlayan Murat, Karasu, Peri, Munzur suları, birkaç dere ve çaylar ile gölden çıktı sağlayan enerji üretimi ve sulama amacıyla çekilen su miktarı, buharlaşma ile meydana gelen su kaybı ve kaçaklara bağlı olarak değişmektedir. Bölgedeki ortalama yağış 515.5 mm, yıllık yağış miktarı 67.408 milyon m³'tür.

Baraj Gölü'nün Kirliliği ile İlgili Yapılan Çalışmalar:

Keban Baraj Gölü ve havzasında çevre sorunları ile ilgili çeşitli kurum ve kuruluşlar, üniversiteler tarafından çalışmalar yapılmıştır. En son DSİ IX Bölge

Müdürlüğü Su Ürünleri Şube Müdürlüğü tarafından 1994 yılında "Keban Baraj Gölü Limnoloji" raporu hazırlanmıştır. Çalışma 1992 Ocak ayında başlamış ve 1992 Aralık ayında tamamlanmıştır. Bu çalışmada Keban Baraj Göl sularının fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri detaylı olarak incelenmiş, gölün ötrofikasyon durumu tespit edilmiştir.

Ötrofikasyon; su ortamında özellikle göllerde besin zenginleşmesi ve bu besin zenginleşmesi sonucunda aşırı miktarda alg ve sucul bitki üremesi olarak tanımlanır. Genellikle bir suyun ortamının ötrofikasyonu aşağıdaki olaylarla anlaşılabilir:

- Su organizmaları ve bitki kütlelerinde artış olur.
- Organizma tipinde değişim gözlenir. (örneğin; yeşil alge ilaveten mavi-yeşil alg üremesi ve Salmon balığı yerine ekonomik değeri düşük balık türlerinin çoğalması).

- Bulanıklık ve renk artar, ışık geçirgenliği azalır.
- Sedimentasyon hızında artış olur.
- Tabakalaşmanın (göllerde sıcaklık değişimleri sonucu oluşur) olduğu dönemlerde derin bölgelerde çözünmüş oksijen konsantrasyonu azalır.

- Çözünmüş azot ve fosfor konsantrasyonlarında artış gözlenir.

Göl temiz ise oligotrofik, az kirli ise mezotrofik, kirli ise ötrofik, çok kirli ise hipertrofik olarak tanımlanır. Su kalite yorumuna dayanan ötrofikasyon sınıflandırması Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından geliştirilmiş yöntemle belirlenir. Değerlendirmenin yapılabilmesi için suda toplam fosfor, toplam azot, ortalama ve maksimum klorofil-a konsantrasyonu ve ışık geçirgenliğinin ölçütü olarak kullanılan seki-disk derinliğinin ölçülmesi gerekmektedir. Bu çalışma sonucunda; seçilen 11 gözlem noktasında gölün değişik derinliklerinden alınan numunelerde ölçümlerin yıllık ortalamaları dikkate alınarak yapılan değerlendirmelere göre; Uluova (içme), Göktepe, Pertek ve Çemişgezek'e kadar olan bölgeler toplam fosfor, toplam azot ve maksimum klorofil-a parametreleri açısından ötrofik; klorofil-a konsantrasyonları açısından mezotrofik-ötrofik ve seki-disk derinlikleri açısından ötrofik-hipertrofik olarak sınıflandırılmıştır. Çemişgezek, Keban, Ağın ve Kemaliye bölgeleri toplam fosfor, toplam azot konsantrasyonları ve seki-disk derinliği açısından ötrofik, maksimum klorofil-a açısından mezotrofik özel-

likler taşımaktadır.

En yoğun kirlilik Uluova bölgesindedir. Bu bölgede atıksu taşıyan noktasal kaynaklar Elazığ şehir kanalizasyonu, şeker, süt ve yem fabrikaları, Etibank Ferrokrom İşletmesi ve Sodyum Bi Kromat Endüstri tesisleridir. Ayrıca gölün bu bölgesi göle en büyük su girdisi sağlayan Murat Nehri'nin etkisi altında olup, azotlu ve fosforlu gübre kullanımından kaynaklanan tarımsal kirlilik de önemli bir sorundur.

Ağın, Kemaliye, Çemişgezek ve Pertek ilçelerinin kanalizasyon ve atık suları Keban Baraj Gölü'ne direkt deşarj edilmektedir. Ayrıca, Ağın ilçesinde dericilik sanayi atıkları da göle boşaltılmakta olup, ağır metal bakımından kirlilik tehdidi oluşturmaktadır.

Sonuç ve Öneriler:

- Göldeki alg üremesi için hız sınırlayıcı besin maddesinin fosfor olduğu ve fosforun da önemli bir kısmının Murat Nehri ile geldiği saptanmıştır. Göldeki oksijen azalması fosfor başta olmak üzere besin maddelerinden (azotlu ve fosforlu) kaynaklanmaktadır. Bu besin maddelerinin kaynakları ile ilgili detaylı çalışma yapılmalı, su kalite yönetim programı geliştirilmelidir.

- Evsel ve endüstriyel atık suların su kaynaklarına direkt olarak deşarj edilmesi önlenmeli, mevcut atıksu arıtmaları verimli olarak işletilmeli, evsel ve endüstriyel atıksuları arıtılmalıdır.

- Baraj Gölü havzası 64.100 km²'dir. Havzadan baraj gölüne gelen sediment yılda yaklaşık 150 milyon m³'tür. Bu miktar havzada erozyon olayının olduğunu göstermektedir. Bunun nedeni, baraj havzasının dağlık ve meyilli bir arazi yapısına sahip olması, gerekli bitki örtüsü bakımından fakir olması ve yağış rejiminin düzensiz olmasıdır. Göle giren rusubat miktarını en aza indirmek için ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır.

- Havzada kirlilik kontrollü planlar geliştirilmelidir.

- Gölde ötrofikasyon durumunu iyileştirebilmek için alınması gereken önlemler, bu önlemlerin ekonomik boyutları belirlenerek optimum arıtma stratejileri araştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Keban Baraj Gölü Limnoloji Raporu, 1994 DSİ IX.Bölge Su Ürünleri Şube Md.
- Su ve Toprak Kaynaklarının Geliştirilmesi Konferans Bildirileri, 1994 Syf. 1243
- Keban Baraj Gölü ve Havzası Çevre Sorunları Projesi, Proje No: DEBAĞ-1/G. 1993

GENÇLİK VE SİGARA

Doç. Dr. Şule AKÇAY

Sigara içme alışkanlığı yaygın olarak çocukluk çağlarında kazanılmaktadır. Yirmi yaşından sonra sigaraya alışmak nadir rastlanan bir durumdur. Henüz oy vermeye, evlenmeye, meslek yaşamına atılmaya ya da yalnızca erişkinlerin gerçekleştirebileceği öteki olaylara aday olmayan gençler, sigarayla ilköğretim son sınıflarda tanışmakta, birkaç yıllık pekiştirme dönemi sonrasında ise alışkanlık geliştirmektedirler.

Kişiler neden sigara içmeye başlarlar? Bu sorunun yanıtı araştırıldığında dikkatler hemen, genellikle gençlik dönemine özgü psikolojik dürtülerin varlığı üzerinde yoğunlaşır. Kendisine örnek aldığı kişilerin (anne, baba, öğretmen, sporcu, sanatçı gibi) elinde gördüğü sigara, bir genç için en geçerli "sigaraya başlama" nedenidir. Çocuğunun sigara içmesini engellemek istemesine karşın, çoğu zaman anne-baba ya da öğretmenin kendisi bir sigara içicisidir. Bu yasaklamanın mantıklı olabilmesi için, çocuğun ya da gencin sigara içme eylemine tanık olmaması gereklidir. Çocuk yetiştirmek ve eğitmekle yükümlü kişiler, sorumlu oldukları çocukların sigara içmesini önleyebilmek için öncelikle, "Öğüt verme, örnek ol" sloganına kendileri uymak zorundadırlar.

Sigara içmemeleri konusunda kendilerine gerekli etkiye bulunulamayan 10-20 yaş grubu gençler, özgür iradelerini ortaya koyamayacak durumdaki bu yaşlarında, ne yazık ki, sigara firmaları tarafından sigara içmeye özendirmektedirler. Sigara içme onlara, "Başarının tadı", "Özgürlüğün simgesi" gibi gösterilmektedir.

Sigara zenginlik, şıklık, güzellik, cesaret ve güçle özdeşleştirilmektedir. Cebinde sigara paketi, dışlerinde sigaranın bıraktığı sarı rengi taşıyan kişilerin, temizliği hiç de simgelemeyen fotoğrafları elbette ki sigara içmeye özendiremez. Bu durumda böyle malzemeler de sigara içme aracı olarak kullanılamaz. Sigaranın gerçekte kişisel sağlığa zararları ve çevre temizliğini bozan yönleri de gençlere tanıtılmalıdır.

Ülkemizde 18 yaşın altındaki kişilere sigara satılması, yasalara göre suçtur. Ancak gençlere sigara satışı konusunda var olan kısıtlamalar yeterince işlememektedir. Yine de son birkaç yıldır tütün karşıtı savaşım, bu yasayla önemli ivme kazanmıştır. Sigara paketlerinin üzerindeki "Sağlığa zararlıdır" yasal uyarısı da gerçekte çok işe yaramamaktadır. Gelişmiş ülkelerde bir tüketici hakkı olarak paketler üzerinde katran ve nikotin oranları da yazılmaktadır. Paketler üzerindeki uyarı yazısının içeriği, boyutu da daha caydırıcı olduğunda, gençler sigara içmenin zararları konusunda daha kolay bilgilendirilebilir.

Sigaranın ileride çok ciddi hastalıklara neden olabileceği olasılığı, kimi gençler tarafından umursanmamaktadır. Gelecekle ilgili planlar yapmak genellikle erişkinlerin uğraşısıdır. Gençleri sigaradan caydırmak; gerçekte sigara-

ranın "esaret, başarısızlık, sosyal dışlanma" ile eşleştirilebilecek bir ürün olarak tanıtımı ile sağlanabilir. İster genç, ister erişkin olsun, sigara bağımlılarının tümü sigaranın sağlık risklerini bildiklerini ileri sürer. Oysa sigara içenler, sigaranın yol açtığı hastalıkların tehlikesini, olduğundan düşük algılamaktadırlar. Benzer biçimde kendileri dışındaki içicilerin daha fazla tehdit altında olduğunu düşünmemektedirler. Kimileri ise, yakalandıkları hastalığın nedeni olarak sigara içimi dışındaki tüm olasılıkları (ailesel yatkınlık, alın yazısı gibi) kolayca sıralar, ancak hastalığın nedeni olarak sigaraya toz kondurmamaya özen gösterirler.

Tüketici tarafından yeterince ciddiye alınmayan sigarayı daha fazla konuşmak, daha ayrıntılı anlatmak da toplumsal bir görevdir.

Tütünün tarihi çok eskilere dayanır. Hatta "Sigara bugün keşfedilmiş olsaydı, kesinlikle yasaklanırdı" ortak görüşü bugün birçok ülkede, yaygın bir biçimde geçerlidir. Tütünün 14'üncü yüzyıldan bu yana dünyada, 16'nci yüzyıldan bu yana da yurdumuzda kullanıldığını hesaba kattığımızda, bu bağımlılığı kısa sürede yenmenin güçlüğü, açıklıkla kendini gösterir. Bu nedenle bağımlılık tedavisinden belki de daha önemlisi, sigara içme alışkanlığının oluşmaması için gençlere yönelik eğitim çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmesidir. Gençlere sigaranın tüm olumsuz yönleri tanıtılırsa, yasaklama ve baskı kurmaya gerek kalmadan, sigaraya merak ve özentili oluşturmamak çabaları daha kolayca hedefine ulaşılabilir.

Dört yıl önce ülkemizin yaşadığı ve "yüzyılın felaketi" olarak nitelendirilen depremde ne yazık ki on binlerce vatandaşımızı yitirdik. O tarihten bu yana da aynı şiddetle bir depremden daha az zarar görmek konusunda gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla sayısız girişim ve yaptırım uygulanıyor. Sigaranın yol açtığı zararları da rakamsal ifadelerle bilmek zorundayız. Her yıl ülkemizde sigaraya bağlı gelişen hastalıklar nedeniyle yaklaşık yetmiş bin insanımız kaybedilmektedir. Bu her yıl büyük bir doğal afetle uğradığımız zarardan çok daha büyüktür. Bu konudaki sayısal verileri öğrenmek için, hazırlanmış broşürleri ve kitapçıkları herkes, sigara bırakma polikliniklerinden edinebilir.

Başkalarının değerleri için kendi değerlerinden vazgeçmeyen, özgüveni yüksek gençler yetiştirerek, sigara içmesi için hiçbir mantıklı gerekçesi olmadığını bu gençlere anlatarak, hatta sigaraya başlamaması için yüzlerce geçerli gerekçesi olduğuna inandırarak, gençlerimizin sigaraya "heves etmemesini" sağlayabiliriz. Bunu başarabilirsek sigarasız bir dünya düş olmayacaktır.

FIKRALAR

İsmail N. BEYDEMİR

Arpa ver dedim gazel verdi

Bizim de kavuştuğumuz dönemde giyimlik kumaş, evde eğirilen pamuk dokunarak elde edilirdi. Pamuk, yöremize Elazığ'dan getirilirdi. Osman Ağa da eşeğiyle Harput'a pamuk getirmeye gidiyor. Yolda eşek yıkılınca, başlıyor karısına sövmeye. Yanındakiler bunun nedenini sorunca, "Arpa ver dedikçe gazel verdi, saman verdi" diyor.

Baban canına gide

Andirili Müftü'nün oğlu Mehmet Demir, Ağın'a gelirken bir dostuna kavun getiriyor. Akşamüstü eve dönerken kavunu koyduğu torbayı almak üzere dostunun evine uğradığında, evin hanımı Mehmet'e, "Anam Mehmet, kavun ahbun gibi çıktı, gine de baban canına gide!" deyince Mehmet de, "Afiyet olsun!" deyip evden çıkıyor.

Bakın kendisine zarar veriyor mu!

İkincigilin mahallede Deppiş Hüseyin denilen bir amcamız vardı. Anası hastalanıyor, vasiyet niteliğinde komşulara şöyle söylüyor, "İkincigilin Osman Ağa kefenimi alsın, Kahvecigilin Osman Ağa ıskatımı dağıtsın..." Böylece tüm ölüm giderlerini komşularına dağıtınca, İkincigilin Osman Ağa, "Yahu bakın kendisine hiç zarar veriyor mu!" diyor.

Ben bilmem, Ehmet bilir

Rahmetli Kâmil Niksar'la, Hacıbekir Demir amcaların, Lal Memme isminde bir dayıları vardı. Peltek konuşan, çok saf ve eniştesi Ahmet Amca'ya çok güvenen, rahmetli Lal Memme'yi everiyorlar. Gerdeğe koyacaklarken, sağdıcı yapması gereken bazı şeyleri söylerken, Lal Memme Amca'mız, hemen sözünü kesip, "Ben bilmem, Ehmet bilir" diyor.

Beni doğurmasaydı

Hozakpur köyündeki bir hemşerimizin eşeği kaçıyor; kovalarken, bir yandan da on yıl önce ölen anasına seslenerek, "Ana beni doğurmaz olaydın" diyor. Anasının eşeğinin kaçması ile ne ilgisi olduğu sorulduğunda da, "Beni doğurmasaydı ben niye bu eşeği kovalayaydım!" diyor.

Ne bilem ki kalkacaksın

Rahmetli Kepekçi Dayı hastalanarak uzun süre yatıyor. İyileştikten sonra kahveye geliyor. Arkadaşları geçmiş olsun derken, rahmetli İbik Dayı da sıraya katılmış. Kepekçi Dayı, İbik Dayı'nın kendisini görmeye gelmediğine kındığını belirterek, "Aylardır yatmaktayım da, bir kez gelip nasılsın demedin" diyor. Böyle önemli durumda İbik Dayı hiç altta kalır mı? Hemen nüktesini yapıstırıp, "Ne bilem ki kalkacaksın!" diyor.

Çalıya bir kuş konup kalktı

Kahvecigilin Osman Ağa rahmetlik olduğunda, birisi Osman Ağa'nın eşine, "Abla, yetmiş yıllık eşin öldü, durumu nasıl yorumluyorsun?" deyince, "Neblem anam, sanki çalıya bir kuş konup, kalktı!" demiş.

Çekirdeği eriyen zeytin

Yağmurlu bir mevsimde, Keban'dan Ağın'a gelmekte olan rahmetli Mehmet ve Mustafa Kapısız amcalarımıza, ipekböceği teknisyeni bir yabancı da katılıyor. Mehmet Dayı yolda yemek için bir ekmekle yüz gram zeytin alıyor, teknisyen de aynıyı alıyor. Köprüden geçip, Mineyik üzerine gelen yoldan, Sarımağara önlerine geldiklerinde Mehmet Dayı düz bir yer seçerek, "Ekmeğimizi yiyip öyle gidelim!" diyor. Zeytini ortaya koyup kâğıdını açınca, hemen yanında suyu iyice emip şişmiş bir geyik (ya da yaban keçisi) gildiğini alıp, ağabeyi Mustafa Dayı'nın önüne koyuyor. Herkesten önce bir zeytin alıp ağzına atan Mustafa Dayı, "Yahu bu zeytin çürümüş" diyor. Teknisyen hemen elini atıp Mustafa Dayı'nın önündeki iri gildiği kapıp ağzına atıyor ve "Oo, öyle çürümüş ki, çekirdeği bile erimiş" deyip, daha da zeytin almıyor.

Kahve Yemen'den gelir

Aşıkgilin rahmetli Beşir Dayı, İstanbul'da bir kahvehaneye gidip kahve içtikten sonra çıkarken beş lira kahve parası veriyor. Kahveci parayı geri uzatarak, "Kahve Yemen'den gelir, yolları ırak / Beş lira az gelir, on lira bırak!" diyor. Beşir Dayı, babasından geçen ölçülü, uyaklı konuşma yeteneğini kullanmanın tam zamanının geldiğini kestirerek, "Kahve Yemen'den gelir, yolları sapa / Beş lira yetmezse pezevenk, kahveyi kapa!" diyor.

HABERLER

• Yıllardır susuzluğa boyun eğen Bademli Köyü nihayet içme suyuna kavuşuyor.

Kaymakamımız Erdiñ Filiz'in yaptığı girişimlerle Pul Köyü nüfusuna kayıtlı olup halen Ankara'da yaşamlarını sürdüren Özcan, Osman Kayışoğlu ile Hanife Gündüz, yapılan görüşmelerden sonra kendi tarlalarında bulunan suyun kullanım hakkını hiçbir bedel talep etmeden Bademli Köyü tüzel kişiliğine devretmişlerdir.

Bu durum üzerine Ağın İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından çalışmalara başlanmıştır.

Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği olarak bizler de; Bademli Köyü'nün su sorununu çözüme kavuşturan Ağın Kaymakamı Erdiñ Filiz ile hiçbir ücret talep etmeden suyun kullanım hakkını bağışlayan Özcan, Osman Kayışoğlu ve Hanife Gündüz'e teşekkürlerimizi sunuyoruz.

• Ağın Kaymakamlığı Stratejik Planı'nda yer alan ve İlçemiz Kaymakamı Erdiñ Filiz'in ısrarla üzerinde durduğu Ağın'ın ilk Belediye Başkanı Ekrem İspir'e ait konağın müze ve konukevi haline getirilmesi için yürütülen çalışmalar-da büyük bir aşama kaydedildi.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan Ağın Kaymakamı Erdiñ Filiz; asırlık konağın varisleriyle 01.11.2004 tarihinde bir protokol imzalandığını, konağın tasarrufunun Ağın Kaymakamlığı'nda olacağını ve restorasyonunun yapılacağını vurgulayarak, 50 yıl süresince Ağın Kaymakamlığı tarafından idare edilecek bu konağın bahçe kısmına aile çay bahçesi yapılarak, konak içerisinde ayrıca bir kütüphanenin kurulacağını belirtti.

Filiz ayrıca, restorasyon çalışmaları sırasında Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL Vakfı) ile eşgüdüm içerisinde çalışacaklarını vurguladı.

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği olarak; bu projenin her aşamasında desteklerini esirgemeyen Elazığ Valisi Kadir Koçdemir'e, projenin yaşama geçirilmesine olarak sağlayan Kaymakamımız Erdiñ Filiz'e ve kendi arzularıyla hiçbir ücret talep etmeden ata yadigarı konaklarını Ağın'ın kültür hizmetine katkıda bulunulması amacıyla güzel Ağın'ımıza kazandıran Dr. Nevzat İspir, Nebahat İspir Özdem, Nedret İspir Çelik ve Nihat İspir'e sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

• Değerli hemşehrimiz Safiye Kabasakal'ın torunu, Sevilay Yavuz'un kızı Ekin Futacı Deambrogio; bir buçuk yıl içinde Lucia di lammermoor, Rigoletto, La Boheme operaları ile Cin Ci La operetinde (soprano) rol alarak, İtalya'da Türk olarak adından söz ettiren sanatçılardan biri oldu.

2001 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'ndan mezun olduktan bir ay sonra evlenerek Milano'ya yerleşen Futacı, 2005 yılında da birçok oyunda sahneye çıkacak.

Değerli hemşehrimizi gösterdiği bu başarıdan dolayı yürekten kutluyor, başarılarının devamını bekliyoruz.

• Değerli hemşehrimiz, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbn-i Sina Hastanesi İç Hastalıkları-Nefroloji Bilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Şehsuvar Ertürk, TÜBİTAK 2004 yılı Türkiye Tıp Araştırma Ödülü'ne layık görüldü.

Prof. Dr. Şehsuvar Ertürk, bilindiği gibi "2003 yılı TÜBİTAK Teşvik Ödülü"nü de almıştı.

Daha genç yaşta çeşitli başarılarla imza atan değerli hemşehrimizi yürekten kutlar, başarılarının devamını dileriz.

• Ağın Karamağara Köprüsü inşaatında Kasım-Aralık 2004 aylarında çok hızlı bir çalışma yapılarak, Ağın tarafında bulunan köprü ayakları su kodunun üzerine çıkarıldı. Bu nedenle, bundan sonra hiçbir şekilde yapım çalışmalarında bir gecikme yaşanmayacak.

Bayındırlık Bakanlığı tarafından, Ağın-Karamağara Köprüsü için ayrılacak 2005 yılı ödeneklerinin yüksek tutularak, inşaat çalışmalarına ivme kazandırılması en büyük arzumuzdur.

• Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından "Hanımlar Kolu"ndan sonra "Gençlik Kolu"da kurularak, gençlerden oluşan grup, çalışmalarına başladı.

Genç ve çocuklarımızın dergimize gönderecekleri şiir, fıkra, karikatür, anı vb. türdeki çalışmalarına sayfalarımızda yer vermek bizleri onurlandıracaktır.

• Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği, "Hanımlar Kolu"nun çeşitli konularda yürüttüğü çalışmalar aralıksız olarak devam ediyor.

Bu bağlamda, 9 Ekim 2004 tarihinde Konya, 25-26 Aralık 2004 tarihinde de Ilgaz ve Kastamonu'ya düzenlenen geziler hemşehrilerimizin beğenisini kazandı.

Bu arada, "Hanımlar Kolu" tarafından 19 Şubat 2005 tarihinde, 13.00-17.00 saatleri arasında Ankara Polis Evi'nde yalnızca hanımların katılacağı bir yemekli eğlence programı düzenlendi.

Yemeğe katılacak hanımların, Derneğimizin 426 75 90 no.lu telefonuna başvurması gerekiyor.

• Değerli hemşehrilerimiz ve dergimiz abonelerinden G. Yaşar-Mehmet Yakıcı, çocukları Hacer-Çağlayan Yakıcı'nın, Kadıköy Şifa Hastanesi'nde 5 Temmuz 2004 tarihinde dünyaya gelen ve adını Deniz koydukları torunları nedeniyle ikinci kez mutluluğu yaşadılar.

Biz de Yakıcı ailesini yürekten kutluyor, küçük Deniz'e yaşam boyu sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

• Ağın-Tatarağası Mahallesi'nden rahmetli Zehra-rahmetli Orhan Gençosman'ın oğulları, Münevver Gençosman'ın eşi, Filiz, Oğuz ve Deniz'in sevgili babaları Ayhan Gençosman, 10 Kasım 2004 tarihinde Elazığ'da yaşamını yitirmiş ve orada toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

• Ağın-Uzungil Mahallesi'nden rahmetli Fatma-rahmetli Ahmet Niksarlı'nın oğlu, Zeynep Niksarlı'nın eşi, Muammer, rahmetli Suat, Ahmet Niksarlı ile Fulya Çakar'ın sevgili babaları, derneğimiz üyesi ve dergimiz abonelerinden Em. Öğretmen Kemal Niksarlı, 8 Aralık 2004 tarihinde yaşamını yitirmiş ve Ankara Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

DOĞUMLAR

Mahalle-Köy	Çocuğun Adı Soyadı	Baba Adı	Doğum Yeri	Doğum Tarihi
Akpınar Mahallesi	Emre Ağın	Savaş	Seyhan	02.11.2004
Saraycık Köyü	Alperen İkinci	Ayhan	Polatlı	03.11.2004
Samançay Köyü	Funda Öztürk	Mehmet	Elazığ	04.11.2004
Yenipayam Köyü	Birce Yalçın	Gürhan	Niğde	04.11.2004
Modanlı Köyü	Enes Altan Özer	Hikmet	Konak	09.11.2004
Şenpınar Mahallesi	Duru Avlar	Mehmet	Çankaya	19.11.2004
Tatarağası Mahallesi	Gülüm Uzunoglu	Serhan	Fatih	19.11.2004
Aşağıyabanlı Köyü	Zeynep Yılmaz	Hakan	Bakırköy	20.11.2004
Saraycık Köyü	Özge Şahin	Şener	Ağın	21.11.2004
Modanlı Köyü	Emirhan Akın	Ömer	Ağın	14.11.2004
Uzungil Mahallesi	Tutku Turan	Fikri	Konak	22.11.2004
Yenipayam Köyü	Aybüke Serttaş	Seyhan	Yenimahalle	22.11.2004
Modanlı Köyü	Yusuf Budak	Hamza	Bayrampaşa	22.11.2004
Bahadırlar köyü	Esra Ertürk	Erol	Samsun	24.11.2004
Akpınar Mahallesi	Naci Arda Özdil	İnanç	Altındağ	26.11.2004
Pul Köyü	Rabia Karakaş	Muhammet	Elazığ	29.11.2004
Saraycık Köyü	Yusuf Efe Çevik	Güven	B. Evler	30.11.2004
Tatarağası Mahallesi	Umut Çankaya	Gürsel	Ağın	01.12.2004
Demirçarık Köyü	Feyzanur Özdemir	Çetin	Malatya	06.12.2004
Müd. Müh. Efendi Mah.	Diren Gül Tona	Feryat	Ceyhan	14.12.2004
Müd. Müh. Efendi Mah.	Niher Kılıç	Kubilay	Manisa	16.12.2004
Saraycık Köyü	Samet İkinci	Murat	K. Çekmece	17.12.2004

EVLENENLER

Mahalle-Köy	Adı Soyadı	Evlenilenin Adı Soyadı	Evlenilen Yer	Evlenme Tarihi
Samançay Köyü	Koray Serttaş	Hülya Davulcu	Kadıköy	10.10.2004
Yedibağ Köyü	Yasemin Gürsel	Barış Kamiloğlu	Buca	01.11.2004
Saraycık Köyü	Mehmet Ertaş	Serpil Özgül	Malatya	03.11.2004
Saraycık Köyü	Serkan İkinci	Eda Serin	Güngören	04.11.2004
Balcılar Mahallesi	Ümit Kahyaoğlu	İlker Tingaz	Eskişehir	08.11.2004
Dibekli Köyü	Hüseyin Turkut	Filiz Çakmak	G. O. Paşa	10.11.2004
Pul Köyü	Mustafa Orhan	Fatma Erdoğan	Altındağ	10.11.2004
Saraycık Köyü	İbrahim Murat	Esra Dağgören	Elazığ	19.11.2004
Demirçarık Köyü	Aylin Bircan	Umut Aksoy	Bahçelievler	27.11.2004
Modanlı Köyü	İbrahim Yakar	Serap Özkal	Konak	20.11.2004
Yenipayam Köyü	Akın Aladağlı	Perihan Dikici	Bursa	27.11.2004
Pul Köyü	Ayhan Yalçın	Ayşe Nalçioğlu	Tokat	28.11.2004
Şenpınar Mahallesi	Hasan Dirican	Pınar Şen	Bornova	29.11.2004
Altunayva Köyü	Atilla Erdoğan	Filiz Şenli	Beşiktaş	04.12.2004
Başpınar Mahallesi	Mehmet Sinan Yılmaz	Tülay Şahiner	Arapkir	07.12.2004
Saraycık Köyü	Hakan Eyüp Yazgın	Fatma Tinkir	Kadıköy	12.12.2004
Şenpınar Mahallesi	Meryem Erben	Murat Urcan	Tunceli	24.12.2004

ÖLÜMLER

Mahalle-Köy	Adı Soyadı	Doğum Tarihi	Ölüm Yeri	Ölüm Tarihi
Balkaya Köyü	Fatma Erdem	1924	Ümraniye	21.10.2004
Akpınar Mahallesi	Necip Baltacı	1923	Keçiören	26.10.2004
Samançay Köyü	Hatun Ayan	1919	Mamak	28.10.2004
Öğrendik Köyü	Fatma Güder	18.11.1929	Kırıkkale	30.10.2004
Pul Köyü	Fazlı Yıldırım	01.01.1929	Altındağ	03.11.2004
Saraycık Köyü	Abdi Çevik	03.03.1331	Ağın	03.11.2004
Kuzgeçe Mah.	Ahmet Harun Cerit	12.08.1957	Fatih	09.11.2004
Modanlı Köyü	Halit Yılmaz	25.06.1936	Buca	09.11.2004
Modanlı Köyü	Osman Aslan	14.06.1937	Elazığ	19.11.2004
Şenpınar Mah.	Fatma Akgül	1928	Karşıyaka	19.11.2004
Modanlı Köyü	Fahriye Şahin	01.02.1942	Ağın	23.11.2004
A. Yabanlı Köyü	Mehmet Yalçın	23.01.1916	Konak	08.12.2004
Saraycık Köyü	Ahmet Türker	15.11.1923	Üsküdar	09.12.2004
Uzungil Mah.	Kemal Niksarlı	08.12.1925	Keçiören	19.12.2004

DUYURU

BAYRAMLAŞMA TOPLANTISI

Kurban Bayramı'nın 3. günü (22 Ocak 2005 tarihinde)

Cumartesi saat: 13.00 - 16.00 arasında,

KENT-KOOP KÜLTÜR MERKEZİ Salonu'nda

(Batıkent İtfaiye Karşısı Tel: 354 06 98 - 354 14 05)

hemşehrilerimizle bayramlaşma toplantısı yapılacaktır.

Dergi abonelerimiz dışında duyuramadığımız

hemşehrilerimize de bildirmenizi özellikle istiyoruz.

Hep birlikte olmak dileğiyle...

Tüm okurlarımızın ve hemşehrilerimizin yeni yılını ve Kurban Bayramı'nı en içten duygularımızla kutlar, 2005 yılının ülkemize ve ulusumuza barış, huzur ve mutluluk getirmesini dileriz.

AĞIN